

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta
Katedra cestovního ruchu

Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání - cestovní ruch

Využití technických památek v cestovním ruchu ve vybraném regionu

Vedoucí bakalářské práce:
doc. Ing. Marie Hesková, CSc.

Autor bakalářské práce:
Lada Bakrlíková

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta
Katedra cestovního ruchu
Akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lada BAKRLÍKOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání - cestovní ruch**
Název tématu: **Využití technických památek v cestovním ruchu ve
vybraném regionu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Provést analýzu technických památek a technických atraktivit.
Na základě primárních a sekundárních informací navrhnout možnosti využití technických památek v oblasti Strakonicka.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury.
2. Analýza primárních a sekundárních informací.
3. Provedení vlastního terénního průzkumu.
4. Návrh na využití technických památek jako produktů cestovního ruchu.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Použitá metodika, 4. Vlastní práce, 5. Závěr, 6. Resumé
v Aj nebo Nj, 7. Použitá literatura, 8. Přílohy.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Využití technických památek v cestovním ruchu ve vybraném regionu“ vypracovala samostatně na základě vlastních poznatků, studia odborných pramenů, vlastního primárního šetření ve vybrané lokalitě a za odborného vedení vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Marie Heskové, CSc.. Použitou literaturu a jiné podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu použitých zdrojů.

Práce je vyhotovena ve třech výtiscích a jedenkrát v elektronické podobě na CD.

V Táboře dne 15. dubna 2006

Lada Bakrlíková

Lada Bakrlíková

Poděkování

Děkuji paní doc. Ing. Marii Heskové, CSc. za metodické vedení a odborné rady při zpracování této bakalářské práce. Současně bych chtěla poděkovat paní RNDr. Blaženě Gehinové za odbornou pomoc a připomínky při zpracování daného tématu. V neposlední řadě děkuji všem osobám a subjektům, s nimiž jsem v průběhu tvorby práce spolupracovala, za cenné rady a informace vedoucí ke splnění cíle práce.

Obsah

1	Úvod.....	1
1.1	Formulace cíle práce.....	1
1.2	Pracovní hypotézy.....	2
1.3	Použitá metodika.....	2
2	Literární přehled.....	4
3	Charakteristika technických památek.....	6
3.1	Pojem technická památka.....	6
3.2	Členění technických památek.....	7
3.3	Nástin vývoje pohledu na technické památky.....	10
3.4	Ochrana technického dědictví.....	12
4	Terminologie cestovního ruchu s vazbou na technické památky.....	14
4.1	Cestovní ruch.....	14
4.2	Produkt cestovního ruchu.....	15
4.3	Druhy cestovního ruchu.....	15
4.4	Potenciály cestovního ruchu.....	16
5	Vlastní terénní průzkum.....	18
5.1	Vytvoření seznamu technických památek.....	18
5.2	Vymezení zkoumané oblasti.....	19
5.3	Realizace terénního šetření.....	19
6	Analýza stavu technických památek a atraktivit.....	20
6.1	Hodnocení technických památek a atraktivit z pohledu výrobního odvětví.....	20
6.1.1	Technické památky pro zpracování zemědělských produktů.....	21
6.1.2	Technické památky a pozůstatky těžby surovin.....	23
6.1.3	Dopravní technické památky.....	24
6.1.4	Technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě.....	25
6.1.5	Technické památky ostatní výroby.....	25
6.1.6	Vodohospodářské technické památky.....	26
6.1.7	Jiné technické památky stavebního charakteru.....	26
6.2	Hodnocení technických památek a atraktivit z pohledu územní návaznosti.....	27
7	Návrhy na využití technických památek v cestovním ruchu.....	28
7.1	Návrhy produktů s tematikou technických památek určené cykloturistům a pěším turistům.....	28
7.1.1	Naučná cyklotrasa „Svědci technického pokroku“.....	29
7.1.2	Naučná cyklotrasa „Technické skvosty Šumavského podlesí“.....	33
7.1.3	Naučná cyklotrasa „Zlatonosné Pootaví“.....	37
7.2	Návrh produktu s tematikou technických památek určený mototuristům.....	39
8	Závěr.....	40

9	<i>Summary</i>	42
10	<i>Seznam použitých zdrojů</i>	44
11	<i>Seznam příloh</i>	49

1 Úvod

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku využití technických památek v cestovním ruchu, tedy památek, jenž jsou svým posláním zpravidla ryze užitkové, přesto příběhem svého vzniku i architektonickými kvalitami jsou hodny obdivu a respektu. Tento specifický segment kulturního dědictví představuje cenný pozůstatek pokroku v oblasti vědy, výroby a techniky.

Skutečnost, že technické památky patří z hlediska cestovního ruchu mezi nejvíce opomíjené objekty nejen ze strany nabídky produktů využívajících tohoto jedinečného dědictví, ale i z pohledu poptávky po něm, byla prvotním impulsem pro zpracování této práce. Využití technických památek v produktech cestovního ruchu může znamenat nejen příležitost k záchraně jich samotných, ale též ke zvýšení atraktivity regionu, v němž se nacházejí. Z těchto důvodů považuji za přínosné zabývat se problematikou jejich využití v oblasti Strakonicka – oblasti, která není prozatím z pohledu cestovního ruchu využívána masově, ač má nám všem co nabídnout.

Řešení bakalářské práce bylo úzce propojeno na projekt WB-07-04 s názvem „Technické památky v produktech cestovního ruchu“.

1.1 Formulace cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je provést analýzu stavu technických památek a technických atraktivit nacházejících se na území Strakonicka a na základě získaných primárních a sekundárních informací navrhnout možnosti využití technických památek vhodných pro cestovní ruch v dané oblasti.

Vedlejším cílem následně bude vytvoření konkrétního produktu a jeho prezentace prostřednictvím prospektu. Navržený produkt v podobě stezky po technických památkách a technických atraktivitách umožní nejen jejich využití v cestovním ruchu, ale také upozorní na jejich návaznost k ostatním kulturním památkám a přírodním zajímavostem Strakonicka.

1.2 Pracovní hypotézy

Pro dosažení cíle práce bylo stanoveno několik hypotéz, které budou v průběhu jejího zpracování potvrzeny či naopak vyvráceny. V rámci formulace hypotéz předpokládám následující skutečnosti:

- Technické památky patří k nejméně využívaným atraktivitám v produktech cestovního ruchu;
- Technické památky mají z hlediska cestovního ruchu rozvojový potenciál;
- Většina technických památek je z různých důvodů pro cestovní ruch nevyužitelná;
- Technické památky nejsou v terénu přehledně značeny;
- Navržení produktu a jeho následné umístění do turistických informačních center oblasti Strakonicka vytvoří prvotní nabídku vhodných technických památek pro cestovní ruch.

1.3 Použitá metodika¹

Ke splnění cíle bakalářské práce byla použita metodika projektu WB-07-04 řešeného Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, katedrou cestovního ruchu zemědělské fakulty. Metodický postup byl rozvržen do pěti samostatných etap.

V první etapě bylo definováno řešené území, tj. Strakonicko (podkapitola 5.2) a sestaven seznam technických památek a technických atraktivit (podkapitola 5.1). Stěžejní činností bylo studium odborné literatury vztahující se k technickým památkám obecně i konkrétně k objektům nacházejícím se na území Strakonicka. Mezi důležité sekundární zdroje patřily též materiály poskytnuté Státní památkovou péčí, Muzeem středního Pootaví, Městským informačním centrem a Turistickým informačním a mapovým centrem při Cestovní kanceláři CIAO ve městě Strakonice. Některé literární prameny byly úzce orientovány na vybraný segment technických památek (např. vodní mlýny, rýžoviště) a mnohdy zachycovaly k objektům data, která již delší dobu nejsou aktuální².

V průběhu další fáze došlo k převzetí zpracovaných dat a fotodokumentace projektu k technickým památkám vybrané lokality. Seznámení se s těmito informacemi bylo přínosné pro vlastní terénní šetření, během kterého se data nejen prověřila a prohloubila,

¹ Zdroj: HESKOVÁ, M. a kol. *Závěrečná zpráva projektu WB-07-04*. Tábor: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra cestovního ruchu, 2006. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“.

² Nastíněné literární prameny jsou uvedeny v Seznamu použitých zdrojů.

ale také rozšířila o objekty nově nalezené. Pozdější archivace dat a fotodokumentace probíhala v souladu se zvoleným způsobem projektu WB-07-04.

Třetí etapu metodického postupu tvořil již zmíněný terénní průzkum, který přibližuje pátá kapitola práce. Průběh vlastního šetření zachycuje zejména podkapitola 5.3.

V předposlední fázi probíhala kvalitativní a kvantitativní analýza primárních a sekundárních informací. Rozbor stavu technických památek a technických atraktivit podle navržených kritérií, tj. výrobního odvětví a územní návaznosti, umožnil jejich rozčlenění na objekty z pohledu cestovního ruchu využitelné a nevyužitelné (kapitola 6).

Poslední etapa představovala tvorbu návrhů využití technických památek a místních atraktivit (atraktivita technického, kulturního či přírodního charakteru) v produktech cestovního ruchu pro vymezené území (kapitola 7). Sekundární prameny, vlastní šetření a fotodokumentace poskytly potřebné údaje k tvorbě produktů s tematikou památek technického charakteru.

2 Literární přehled

Zpracování bakalářské práce předcházelo sběr dat prostřednictvím studia odborných publikací a časopisů, zákonů, literatury regionálního charakteru, turistických a cykloturistických map oblasti, dále informačních a propagačních materiálů měst a obcí a v neposlední řadě také internetových stránek některých z nich. Velmi důležitým zdrojem informací bylo samotné terénní šetření.

V následujícím textu uvádím prameny, ze kterých jsem vycházela při zpracovávání teoretické části bakalářské práce, tj. kapitol „Charakteristika technických památek“, „Terminologie cestovního ruchu s vazbou na technické památky“ a „Vlastní terénní průzkum“.

Cenným zdrojem informací při definování pojmu technická památka (podkapitola 3.1) mi byla skripta Technické kulturní památky, jejichž autorem je Mazáč (2003), která mi nastínila mimo jiné také hodnoty vykazované těmito památkami. Zákon o kulturních památkách z roku 1958 a odborné časopisy – Ekonomická revue cestovního ruchu a Rozpravy Národního technického muzea v Praze mi objasnily termín technická památka z pohledu několika odborníků.

Stěžejní literaturou pro zpracování podkapitoly „Členění technických památek“ byl první díl encyklopedie Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, který vznikl spoluprací řady autorů pod vedením Hlušíčkové (2002). Publikace poskytující stručný úvod k jednotlivým oborům techniky a výroby mi umožnila společně s monografií 222 technických skvostů České republiky seznámit se kromě základního členění těchto památek na movité a nemovité také s jejich charakteristikou z pohledu období vzniku či účelu. Při členění památek podle výrobního odvětví jsem čerpala zejména ze Závěrečné zprávy projektu WB-07-04, který byl řešen Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“.

Pro zpracování podkapitoly „Nástin vývoje pohledu na technické památky“ byla využita opět skripta Technické kulturní památky (Mazáč, 2003), dále skripta Technické památky v cestovním ruchu (Lednický, 2004), publikace Putování za technickými zajímavostmi ČSR (Maršák, 1981) a v neposlední řadě také materiály poskytnuté paní Dvořákovou, která spravuje agendu technických památek Národního památkového ústavu v Praze. Uvedené literární prameny mi posloužily k osvojení historie předchozího pohledu na technické památky, což považuji za důležité k uvědomění si skutečnosti, že tyto památky stály

v minulosti na okraji zájmu nejen laické ale i odborné veřejnosti, ač je jejich význam pro společnost nepopiratelný.

Jádrem podkapitoly „Ochrana technického dědictví“ jsou informace čerpané zejména z publikace 222 technických skvostů České republiky a právních norem z roku 1958 a 1987 vztahujících se k památkové péči. Pozornost byla věnována zejména formám ochrany technických památek a dopadu zákona z roku 1987 na tuto problematiku.

Podkladem pro zpracování kapitoly „Terminologie cestovního ruchu s vazbou na technické památky“ byla zejména skripta odborníků zaměřujících se na problematiku cestovního ruchu. Při obecném objasnění termínů cestovní ruch a kulturně poznávací cestovní ruch mi byla cenným zdrojem především skripta s názvem Cestovní ruch (Malá, 1999), která přehlednou formou seznamují čtenáře se stěžejními pojmy této oblasti. Zařadit technické památky z pohledu druhů cestovního ruchu mi umožnil také článek Heskové a Gehinové v odborném časopise C.O.T. Business (2005), který prezentoval výstupy projektu WB-07-04. V rámci řešení uvedeného projektu byl pro účely využití technických památek v produktech cestovního ruchu zaveden též pojem technická atraktivita. S náležitostmi samotného produktu cestovního ruchu jsem se seznámila především prostřednictvím publikace Cestovní ruch (Ryglová, 2005). Roli, kterou hrají technické památky v potenciálech cestovního ruchu, jsem si uvědomila za pomoci skript Technické památky v cestovním ruchu (Lednický, 2004). V rámci obsahu jsou vymezeny důležité pojmy v cestovním ruchu a analyzovány možnosti uplatnění technických památek v této oblasti.

Při vymezení zkoumané oblasti v rámci kapitoly „Vlastní terénní průzkum“ byly výchozí data dostupná z: www.strakonice.net a www.mesta.obce.cz. Podkapitola „Realizace terénního šetření“ byla vytvořena v souladu s již uváděnou Závěrečnou zprávou projektu WB-07-04.

Pro zpracování zbylých kapitol práce, tedy praktické části, byla prvořadá především data získaná v průběhu vlastního terénního šetření. K cenným pramenům společně s regionální literaturou patřily i turistické a cykloturistické mapy vymezené oblasti. Informace potřebné k vytvoření výškových profilů navrhovaných tras byly doplněny prostřednictvím internetových stránek: www.statnisprava.cz a www.obecdrazov.pc.cz. Představu o současně materiálně technické základně vytvořených produktů umožnily řízené rozhovory s pracovníky jednotlivých obecních úřadů a data dostupná na www.strakonice.net a www.idos.cz.

3 Charakteristika technických památek

Pro orientaci v problematice technických památek považuji za nutné nejprve vymezit samotný pojem technická památka. Z důvodu uvědomění si rozmanitosti technického dědictví předkládám též jeho členění z několika hledisek. Podkapitoly „Nástin vývoje pohledu na technické památky“ a „Ochrana technického dědictví“ přehledně seznamují s dosavadní situací v České republice.

3.1 Pojem technická památka

Pojem památka je definován v § 2 zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, jako: „Kulturní statek, který je dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy a jiných oborů lidské práce a života, nebo jest jí dochované historické prostředí sídlištních celků a architektonických souborů, anebo věc, která má vztah k význačným osobám a událostem dějin a kultury.“. DVOŘÁKOVÁ³ tento pojem upřesňuje: „Technickou památkou rozumíme jedinečné nebo typické hmotné pozůstatky, dokládající vývoj techniky a její úroveň v určitých historických podmínkách.“.

JASIUK⁴ považuje za technickou památku: „Každý předmět nebo objekt, který vznikl následkem lidské činnosti, jejímž účelem bylo přizpůsobení přírody potřebám člověka a mající historickou hodnotu dokumentující tuto činnost v takové míře, že to rozhoduje o potřebě trvalého zachování dané památky jako kulturního statku.“.

Podle názoru MAZÁČE⁵ představují technické památky: „Taková lidská díla, která dokládají vývoj techniky, vědy a výroby v historii společnosti (jejich rozmanitých základních forem a užití v různých oblastech společenského života a v různých společenskohistorických podmínkách) a jejichž kulturní hodnota je takového stupně, že je v zájmu společnosti jejich trvalé uchování.“. Přičemž zdůrazňuje, že osobitým poznávacím znakem, který odlišuje technické památky od ostatních kulturních památek, je jejich technická a výrobní funkce s cílem přizpůsobit přírodu potřebám člověka a vyrobit materiální statky. Vedle technické hodnoty vykazují památky vědy, výroby a techniky i další společenské

³ Citováno z: KUDELA, L., LEDNICKÝ, V. Úloha technických památek v rozvoji českého cestovního ruchu. *Ekonomická revue cestovního ruchu*, 2002, roč. 35, č. 3, s. 152-161.

⁴ Citováno z: JASIUK, J. Teoretický a praktický pojem technické památky. *Rozpravy NTM Praha „Ochrana technických památek“*, 1967, č. 27, s. 95-100.

⁵ Citováno z: MAZÁČ, J. *Technické kulturní památky*. Ostrava: VŠB-TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2003. s. 6.

hodnoty, např. hodnotu historickou a dokumentární, estetickou a emocionální, biologickou a ekologickou, a hodnotu důležitou pro jejich zachování – hodnotu užitnou.

3.2 Členění technických památek

Technické památky můžeme diferencovat nejen z hlediska výrobního odvětví, ale také podle jejich povahy, období vzniku a účelu. Těmto kritériím odpovídá i níže uvedené členění památek vědy, výroby a techniky, a to členění podle:

1. povahy památky⁶

- a) *nemovité* (tj. stavební části díla),
- b) *movité* (tj. technologická zařízení).

2. období vzniku památky⁷

- a) *předindustriální* – zastupují stavby pocházející z nejstaršího období výroby až po přelom 18. a 19. století. Pro objekty je charakteristická silná vazba na krajinu, zejména z důvodu využívání přírodní energie vody, větru nebo dřeva jako paliva, a rozmístění zpracovávaných surovin či zemědělských produktů. Svým rozsahem, charakterem a zvolenou architekturou zůstaly stavby této doby velmi blízko klasické stavební produkci obytných a hospodářských budov. Typickými představiteli staveb tohoto období byly mlýny. S rozvojem výroby později přibýly hamry, pily a další;
- b) *industriální* – představují stavby z období od nástupu průmyslové revoluce na počátku 19. století až zhruba do 2. světové války. Objekty vznikaly především u zdrojů surovin a při svém rozvoji se zároveň podílely na růstu měst v dříve jen relativně málo osídlených lokalitách. V průběhu této etapy byly zakládány především továrny s tradiční či se zcela novou výrobou. Na rozvíjející se textilní výrobu brzy navázal rozvoj železářství a strojírenství. Stavebně-architektonickým vývojem procházely též vodohospodářské objekty (vodojemy, přehrady, apod.) a stavby z oblasti dopravy (mosty, nádraží, apod.) a zemědělství (sýpky, sušárny, apod.).

⁶ Zdroj: DVOŘÁKOVÁ, E. Technické památky. In *222 technických skvostů České republiky*. Praha: Kartografie Praha, 2005. Úvod.

⁷ Zdroj: HLUŠIČKOVÁ, H. *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I.díl*. Praha: Libri, 2002. s. 18-22.

3. účelu památky^{8,6}

- a) *jednouúčelové* - představují stavby, u nichž je minimální možnost konverze. Odlišné nároky na výrobní postupy a technologie přispěly k rozsáhlé rozmanitosti co do tvarů, velikostí i charakteru konstrukcí těchto objektů. V důsledku vazeb na přírodní zdroje energie nebo na zdroje surovin jsou jednouúčelové stavby zpravidla v bezprostředním kontaktu s přírodou a postupem času se stávají její součástí. Mezi typické představitele se řadí vápenky, cihelny, mlýny, hamry, apod.;
- b) *víceúčelové* - zastupují objekty s přímou možností nového využití, ač už formou nové výroby, kulturního či společenského využití. Zpravidla pocházejí z období průmyslové revoluce. Jejich stavební podstatou je univerzální vnitřní prostor. Jedná se o bývalé textilní továrny, montážní haly, sklady nebo strojírenské závody;
- c) *kombinované* – tvoří relativně široké spektrum staveb, které se svojí charakteristikou přibližují buď k jednouúčelovým nebo víceúčelovým objektům. Zpravidla se jedná o jednouúčelové výrobní jednotky s univerzálními skladovými prostory, jenž se objevují především v potravinářství (pivovary, cukrovary, lihovary, apod.).

4. výrobního odvětví.

Z tohoto pohledu může mít rozdělení technických památek různou podobu. Členění prezentované v této práci je provedeno v souladu s kategorizací technických památek projektu WB-07-04 řešeného Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích¹, která odpovídá přírodním a historickým podmínkám v Jihočeském kraji, tedy i podmínkám na Strakonicku. Ne všechny oblasti České republiky však měly pro rozvoj výroby, vědy a techniky stejné předpoklady, proto může mít kategorizace z hlediska územní povahy různou odvětvovou skladbu.

- a) *technické památky pro zpracování zemědělských produktů*
 - špýchar a sýpka,
 - pivovar,
 - vodní mlýn,

⁸ Zdroj: HLUŠIČKOVÁ, H. *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I.díl*. Praha: Libri, 2002. s. 16-18.

⁶ Zdroj: DVOŘÁKOVÁ, E. *Technické památky*. In *222 technických skvostů České republiky*. Praha: Kartografie Praha, 2005. Úvod.

¹ Zdroj: HESKOVÁ, M. a kol. *Závěrečná zpráva projektu WB-07-04*. Tábor: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra cestovního ruchu, 2006. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“.

- větrný mlýn,
- jiná výrobní stavba.

b) *technické památky pro zpracování dřeva*

- pila,
- kolárna,
- jiná výrobní stavba.

c) *vodohospodářské technické památky*

- rybník,
- přehrada,
- kašna,
- vodojem,
- přečerpávací stanice,
- vodárenská věž,
- vodní kanál,
- jiná stavba.

d) *dopravní technické památky*

- silniční most,
- železniční most,
- lodní přístav,
- železniční trať,
- jiná stavba.

e) *technické památky a pozůstatky těžby surovin*

- rýžoviště,
- uhelný důl,
- rudný důl,
- jiná výrobní stavba.

f) *technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě*

- huť na neželezné kovy,
- hamr,

- kovárna,
- strojírna,
- jiná výrobní stavba.

g) *technické památky ostatní výroby*

- cihelna,
- sklárna,
- porcelánka,
- keramická továrna,
- papírna,
- jiná výrobní stavba.

h) *jiné technické památky stavebního charakteru*

- rozhledna,
- lázeňský dům,
- městské opevnění,
- liniové opevnění,
- muzeum,
- jiná stavba.

3.3 Nástin vývoje pohledu na technické památky

Dlouhou dobu stály technické památky stranou z pohledu vnímání památek jako takových. Důvodem byla památková péče, jež byla zprvu konstituována na základě archeologie a umělecké historie, což po řadu let neumožňovalo považovat právě dědictví technické za adekvátní ostatnímu klasicky chápanému památkovému fondu.

Jak uvádí MAZÁČ⁹ tendence k ochraně technických památek jsou známy již z období První republiky. Při příležitosti 75. výročí trvání Spolku českých inženýrů byla vydána publikace zaměřená na historii některých výrobních odvětví, v jejíž předmluvě se objevuje nový pohled na techniku v souvislosti s uchováním její hmotné podstaty. Podle

⁹ Zdroj: MAZÁČ, J. *Technické kulturní památky*. Ostrava: VŠB - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2003. s. 2.

DVOŘÁKOVÉ¹⁰ se objevují též zmínky o ochraně technických památek, zde nazývané jako kulturní projev inženýrské složky vzdělaných vrstev národa. Výzva k záchraně technických památek byla uveřejněna v Národních listech dne 19. 10. 1924.

DVOŘÁKOVÁ¹⁰ se zmiňuje, že teprve od roku 1958, kdy byl vydán zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, se památková péče v procesu ochrany kulturního dědictví začala soustavněji zabývat ochranou technických památek. V průběhu 50. a 60. let 20. století byl prvně pořizován ucelený soupis technických památek, jako podklad pro státní seznam nemovitých kulturních památek. Měřítkem pro výběr technických památek bylo stáří, architektonická hodnota a ojedinělost objektu, což vedlo ke skutečnosti, že takto zaevidované památky vykazovaly značnou disproporci co do období vzniku, odvětví i rozvržení na území České republiky. Do původního seznamu byly většinou zařazeny technické památky nemovité povahy. Památky movité nebyly až na výjimky samostatně evidovány, technologická zařízení byla zpravidla vedena jako součást nemovité kulturní památky.

MARŠÁK¹¹ uvádí, že současně se stanovením koncepce dalšího rozvoje státní památkové péče byl proveden soupis a kategorizace podle dokumentární hodnoty technických památek, která určuje stupeň péče.

Byly stanoveny tři kategorie:

- do první byly zařazeny objekty, které představují původní celek technického díla a jsou důležitými články technického vývoje;
- do druhé kategorie byly vybrány dochované objekty, dokládající proces výroby a stupeň technického vývoje v určitém historickém údobí;
- ve třetí kategorii jsou všechny ostatní objekty, dochované v neúplné nebo modernizované podobě, ale přesto dokládající vývoj techniky.

Podle LEDNICKÉHO¹² nastal další vývoj v souvislosti s usnesením vlády ČSR č. 25 z roku 1973 ke koncepci rozvoje státní památkové péče a ochrany přírody „Koncepce péče o technické památky v terénu“. Koncepce upozornila na potřebu soustavné spolupráce s jednotlivými technickými muzei. Jedním z hlavních nedostatků však byla absence řádného zabezpečení financování oprav ze státních zdrojů, proto byla koncepce naplněna jen částečně.

¹⁰ Zdroj: DVOŘÁKOVÁ, E. *Památky vědy, výroby a techniky*. Praha: 1996. Autorka vede agendu technických památek Národního památkového ústavu v Praze.

¹¹ Zdroj: MARŠÁK, M. *Putování za technickými zajímavostmi ČSR*. Praha: Olympia, 1981. s. 7.

¹² Zdroj: LEDNICKÝ, V. *Technické památky v cestovním ruchu*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004. s. 94-95.

Jak zdůrazňuje DVOŘÁKOVÁ¹⁰ ani program obnovy technických památek nazvaný „E“, který byl zpracován na základě usnesení vlády č. 14 z roku 1974 nepřinesl výrazné zlepšení na poli ochrany technického dědictví.

V průběhu 80. a 90. let 20. století se technické památky dostávají do popředí zájmu odborníků i široké veřejnosti. Okamžiky uvědomění si nesmírných hodnot zanechaných v podobě technických památek minulými generacemi však často střídají jejich nečekané a spěšné demolice. Tento neutěšený stav péče nejen o technické památky ale i o industriální architekturu v České republice vedl v roce 1987 ke vzniku Sekce ochrany průmyslového dědictví (SOPD) při Národním technickém muzeu v Praze. SOPD kromě osvětové a poradenské činnosti, také zastupuje Českou republiku v Mezinárodní komisi pro ochranu průmyslového dědictví (TICCIH), která vznikla při organizaci UNESCO v roce 1971.

Památky vědy, výroby a techniky se postupem času dočkaly přehodnocení názoru na ně. Společnost si začíná uvědomovat, že tyto památky představují významný doklad pokroku v rozvoji techniky, která se stala kolébkou současnosti. Snad právě proto v poslední době sílí tlak nejen na jejich ochranu, ale také na jejich zpřístupnění široké veřejnosti.

3.4 Ochrana technického dědictví

Základní právní normou ochraňující kulturní památky v České republice je zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů. Uvedený zákon přinesl dílčí změny, které se odrazily zejména v přístupu k ochraně kulturních hodnot, jenž nebyly dosud jako památka registrovány, neboť oproti zákonu č. 22/1958 Sb., tento zákon za kulturní památky považuje pouze ty objekty, které jsou evidovány v Ústředním seznamu kulturních památek.

Nejprve bylo do státního seznamu kulturních památek zapsáno přibližně 1 000 objektů a areálů, s vývojem poznání se však seznam doplňoval a dnes je v Ústředním seznamu kulturních památek evidováno přes 2 000 objektů dokládajících vývoj vědy, výroby a techniky.

Zpočátku byly chráněny pouze technické památky, které měly doloženou ojedinělost, architektonickou hodnotu a stáří. Takovéto památky byly začleněny do jedné ze tří kategorií. Kategorizace technických památek se však ukázala jako zavádějící, zákonem č. 20/1987 byla

¹⁰ Zdroj: DVOŘÁKOVÁ, E. *Památky vědy, výroby a techniky*. Praha: 1996. Autorka vede agendu technických památek Národního památkového ústavu v Praze.

zrušena a objekty památkové péče se zařazují do kategorie národní kulturní památka nebo kulturní památka.

Jak uvádí DVOŘÁKOVÁ⁶ vedle klasické ochrany technických památek na místě samém můžeme technické památky zachránit i jejich přenesením. Další metodou ochrany je plošná ochrana formou památkové rezervace nebo památkové zóny. I Česká republika má jednu památkovou rezervaci technického dědictví, a sice Starou huť u Adamova v Moravském krasu. Nejvyšším stupněm ochrany v České republice je prohlášení památky za národní kulturní památku. Takto je u nás chráněno 10 technických památek: Karlův most, koněspřežní železnice z Českých Budějovic do Lince, most v Písku, most ve Stádleci u Tábora, pevnost Dobruška u Náchoda, důl Michal v Ostravě, mlýn ve Slupi u Znojma, Třeboňská rybníční soustava, papírna ve Velkých Losínách, důl Hlubina a vysoké pece Vítkovických železáren v Ostravě. O tom, že naše dochované technické dědictví se řadí mezi světové špičky, svědčí i skutečnost, že některé lokality byly vybrány k nominaci na Seznam světového dědictví UNESCO. Jedná se o Třeboňské rybníkářské dědictví, Ruční papírnu ve Velkých Losínách a Industriální soubory v Ostravě.

⁶ Zdroj: DVOŘÁKOVÁ, E. Technické památky. In *222 technických skvostů České republiky*. Praha: Kartografie Praha, 2005. Úvod.

4 Terminologie cestovního ruchu s vazbou na technické památky

Vzhledem ke stanovenému cíli práce považuji za nutné vymezit také některé pojmy z oblasti cestovního ruchu související s problematikou využití technických památek. Kromě objasnění samotného pojmu cestovní ruch předkládám i vysvětlení termínu produkt cestovního ruchu a termínu technická atraktivita, který úzce souvisí s využitím technických památek v cestovním ruchu. Dále uvádím druhy cestovního ruchu s přímou vazbou na technické památky a potenciály cestovního ruchu.

4.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch se stává neodmyslitelnou součástí životního stylu mnohých obyvatel a zároveň příležitostí rozvoje jednotlivých regionů. Složitost jevu, jakým cestovní ruch bezesporu je, činí obtížným i jeho přesné a z hlediska teorie i praxe jednotné definování.

Za mezník ve vývoji definování lze považovat dle názoru MALÉ¹³ rok 1991, kdy Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu, pořádaná Světovou organizací cestovního ruchu (WTO), definovala cestovní ruch jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí (mimo místo bydliště) a to na dobu kratší než je stanovena (u mezinárodního cestovního ruchu tato doba činí jeden rok, u domácího cestovního ruchu šest měsíců), přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě. Jiný účel cesty než vykonávání výdělečné činnosti v definici znamená, že výdělečná činnost není v navštíveném místě založena na trvalém či přechodném pracovním poměru. To nevylučuje služební, obchodní a podobné cesty s pracovní motivací, které mají zdroj úhrady z pracovního poměru u zaměstnavatele v místě bydliště či firmy. Uvedená definice z pojmu cestovní ruch vylučuje: cesty v rámci místa trvalého bydliště, pravidelné cesty do zahraničí, dočasné přistěhování za prací a dlouhodobou migraci.

¹³ Zdroj: MALÁ, V. *CESTOVNÍ RUCH (Vybrané kapitoly)*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. s. 11-17.

4.2 Produkt cestovního ruchu

Cestovní ruch má řadu specifík, jenž vyplývají zejména z charakteru potřeb účastníků cestovního ruchu (poptávky) a z charakteru služeb v cestovním ruchu (nabídky). Všechny zvláštnosti cestovního ruchu se odrážejí v produktu cestovního ruchu.

Produkt v podstatě představuje vše, co účastníci cestovního ruchu potřebují, kupují a co se pro ně produkuje. Vhodně navržený produkt cestovního ruchu by měl být směřovaný na konkrétní skupiny zákazníků, s cílem je dostatečně zaujmout. Dále by měl být přístupný, schopný uspokojit potřeby a požadavky účastníků cestovního ruchu, být v souladu se skutečnou nabídkou destinace a mít organizační podporu regionálních činitelů v cestovním ruchu. Nutností je, aby se produkt přizpůsoboval flexibilně změnám na trhu. Zajímavé a turisty žádané produkty umožňují dané oblasti posílit její image turisticky atraktivní destinace.

Pro účely využití technických památek v produktech cestovního ruchu byl v rámci řešení projektu WB-07-04 zaveden pojem technická atraktivita. Uvedený termín představuje subjekt, který je spojen s technickou výrobou či s předmětem technického charakteru. Dokládá tedy technické dovednosti obyvatel, nezapadá však do definice kulturní (respektive technické) památky dle zákona č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů¹.

4.3 Druhy cestovního ruchu

V souvislosti s definováním pojmu cestovní ruch a nastíněním jeho zvláštností, jenž se odrážejí v samotném produktu, je důležité objasnit též druh cestovního ruchu, který přímo souvisí s existencí památek. Jedná se o *kulturně poznávací cestovní ruch*, který, jak uvádí MALÁ¹³, je zaměřený především na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů. Plní významnou výchovně vzdělávací funkci a přispívá k rozšíření kulturně společenského rozhledu obyvatelstva. Zahrnuje především návštěvu kulturně historických památek, kulturních zařízení a akcí, ale i návštěvu tzv. kulturní krajiny.

Kulturně historické atraktivity, mezi které patří též památky technické, se stávají stále vyhledávanějšími motivy účasti na cestovním ruchu. Proto je důležité v souvislosti

¹ Zdroj: HESKOVÁ, M. a kol. *Závěrečná zpráva projektu WB-07-04*. Tábor: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra cestovního ruchu, 2006. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“.

¹³ Zdroj: MALÁ, V. *CESTOVNÍ RUCH (Vybrané kapitoly)*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. s. 11-17.

s kulturně poznávacím cestovním ruchem uvést pojem „trvalá udržitelnost“, neboť cestovní ruch by měl respektovat existující kulturní dědictví a docílit shody s památkovou péčí.

Dle názoru HESKOVÉ a GEHINOVÉ¹⁴ se mohou technické památky využitelné v cestovním ruchu řadit též do oblasti *tématického cestovního ruchu*. Tento druh cestovního ruchu se zaměřuje na uspokojení specifických odborných potřeb a umožňuje komplexní zážitek v relativně krátkém čase.

4.4 Potenciály cestovního ruchu¹⁵

Pro každé území platí existence dvou základních skupin potenciálů cestovního ruchu:

- Potenciály na straně nabídky, které ovlivňují návštěvnost místa a mají absorpční charakter;
- Potenciály difúzního charakteru, stojící na straně poptávky, které motivují člověka dočasně opouštět své bydliště a účastnit se cestovního ruchu. Ke střetu obou skupin dochází na trhu cestovního ruchu.

V rámci absorpčních potenciálů lze rozeznat primární, sekundární a terciární potenciály. Primární potenciály představují přírodní a společenské atraktivity, které jsou hlavním cílem návštěv účastníků cestovního ruchu. Sekundární potenciály jsou tvořeny materiálně technickou základnou cestovního ruchu. Ta vytváří v místech cestovního ruchu předpoklady jeho realizace a určuje míru čerpání primárního potenciálu. Na tyto základní absorpční potenciály navazují terciární potenciály, jejichž role spočívá v organizaci, řízení, podpoře podnikání, vzdělávací, osvětové a legislativní činnosti i vytváření kompletního marketingu a územního plánování.

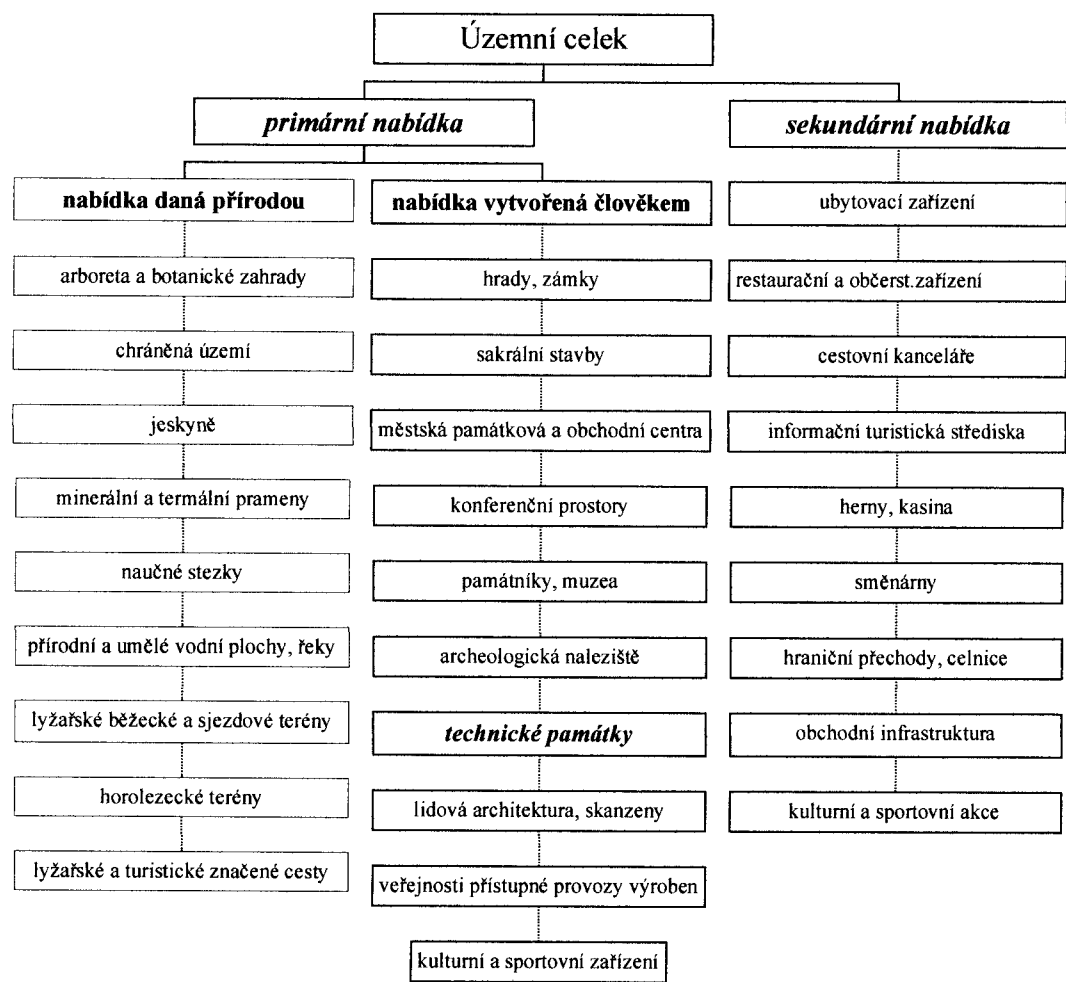
Mezi faktory, které tvoří difúzní potenciál cestovního ruchu patří řada prvků, z nichž dominantní postavení si udržuje životní úroveň, kvalita životního prostředí a úroveň předkládané nabídky.

Podle názoru LEDNICKÉHO je potenciál územního celku z hlediska cestovního ruchu tvořen konkrétní podobou primární a sekundární nabídky. Lze ho označit i jako vybavenost turistickými atraktivitami a potřebnou turistickou infrastrukturou. Vybavenost území z hlediska potřeb cestovního ruchu zachycuje následující schématické zobrazení.

¹⁴ Zdroj: HESKOVÁ, M., GEHINOVÁ, B. Využití technických památek v produktech cestovního ruchu. *C.O.T. Business*, 2005, 7/8, Příloha.

¹⁵ Zdroj: LEDNICKÝ, V. *Technické památky v cestovním ruchu*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004. s. 11-13.

Schéma č. 1 Členění nabídky územního celku

Zdroj: LEDNICKÝ, V. *Technické památky v cestovním ruchu*, 2004, s. 13

Z uvedeného schématu je patrné, jakou roli hrají technické památky v cestovním ruchu. Objekty dokládající technický pokrok tvoří součást potenciálů cestovního ruchu na straně nabídky, které značně ovlivňují atraktivitu destinace. Mnohdy jsou vázány na chráněná přírodní území, vodní plochy, řeky či kulturně historické památky. Toto propojení nabídky vytvořené lidmi a nabídky dané přírodou může být z hlediska cestovního ruchu předností technických památek, neboť produkty založené na jejich plném či částečném propojení s ostatními atraktivitami území mohou umožnit z pohledu účastníka cestovního ruchu jedinečný zážitek.

5 Vlastní terénní průzkum

Vlastní terénní průzkum v oblasti Strakonicka byl proveden v období letní sezóny. Účelem bylo ověření prvotního seznamu technických památek, zjištění jejich aktuálního technického stavu a možnosti jejich využitelnosti v cestovním ruchu za pomoci řízených osobních rozhovorů a zhotovení fotodokumentace. Shromáždění primárních informací bylo stěžejním podkladem pro budoucí výběr technických památek nevyužitelných v cestovním ruchu. Samotnému terénnímu průzkumu předcházelo vytvoření seznamu technických památek (podkapitola 5.1) a vymezení zkoumané oblasti (podkapitola 5.2). Průběh vlastního terénního průzkumu je představen v podkapitole 5.3.

5.1 Vytvoření seznamu technických památek

Prvotní seznam technických památek Strakonicka (příloha 1) byl sestaven na základě přehledu, zpracovaného v rámci řešení projektu WB-07-04, který zahrnoval 23 objektů technického významu ve vybrané lokalitě. Vstupní data byla rozšířena během studia Ústředního seznamu kulturních památek vytvořeného Národním památkovým ústavem a publikace „Archeologické nemovité památky v okrese Strakonice“.²

Před provedením vlastního terénního průzkumu byl seznam ještě upraven v závislosti na informacích získaných návštěvou Státního okresního archivu se sídlem ve Strakonici a osobním rozhovorem s archeologem Muzea středního Pootaví panem Michálkem. Setkání s archeologem strakonického muzea bylo pro můj terénní průzkum velmi podnětné, neboť mi umožnilo z rozsáhlého počtu rýžovišť zlata na Strakonicku vymezit lokality vhodné pro využití v cestovním ruchu (tj. rýžoviště s dochovanými a neporušenými sejpy) a následně je zařadit do prvotního seznamu.

V průběhu terénního šetření byl původní seznam technických památek (příloha 1) upraven o nenalezené (špýchar při čp. 104 v Cehnicích) a neexistující objekty (Dolejší mlýn v Řepicích a špýchar při čp. 26 ve Střelskohoštické Lhotě). Kromě vyřazení uvedených objektů umožnil průzkum terénu také vyhledání sedmi, do té doby nezařazených, staveb, které mají spíše charakter technických atraktivit. Konečný seznam technických památek a atraktivit Strakonicka prezentuje příloha 2.

Seznam technických památek zahrnuje nejen státem chráněné památky, ale i ty, které na ochranu prozatím čekají.

² Nastíněné literární prameny jsou uvedeny v Seznamu použitých zdrojů.

5.2 Vymezení zkoumané oblasti

Do regionu Strakonicka byly zařazeny obce, které tvoří správní obvod města Strakonice, tj. obce s rozšířenou působností. Vymezené území leží na severozápadě Jihočeského kraje při hranicích s Plzeňským krajem. Do regionu spadá celkem 69 obcí.

Pro účely bakalářské práce jsou však uvedeny pouze obce, ve kterých se nacházejí technické památky prvotního seznamu. Jmenovitě se jedná o následující obce: Celnice, Čestice, Dobruška, Dolní Poříčí, Hájská, Horní Poříčí, Hoslovice, Kalenice, Katovice, Katovice - Liboš, Kozlov, Malenice, Miloňovice, Mladějovice, Modlešovice, Nišovice, Pracejovice, Přední Zborovice, Řepice, Strakonice, Střela, Střelské Hoštice, Střelskohoštická Lhota, Sudoměř, Štěchovice, Štěkeň, Tažovice, Velká Turná, Volyně, Zálesí a Zechovice. V průběhu terénního šetření byla vymezená oblast dodatečně rozšířena o obec Třešovice.

Území, kterým se v této práci zabývám, blíže určuje mapa v příloze 3. Polohu Strakonicka v rámci České republiky znázorňuje příloha 4.

5.3 Realizace terénního šetření

V průběhu realizace vlastního terénního průzkumu byly podle metodiky provedeny následující činnosti¹:

- vyhledání technických památek prvotního seznamu na základě informací získaných studiem sekundárních zdrojů,
- vyhledání památek, které mají spíše charakter technických atraktivit (zajímavostí),
- zapsání popisu technických památek a atraktivit do formulářů databáze vytvořené Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích,
- zaznamenání možnosti využití památek z pohledu jejich stavu a vlastníka v databázi,
- provedení digitální fotodokumentace,
- konzultace s panem Špeciánem z odboru rozvoje Městského úřadu ve Strakoniciích a s panem Michálkem z Muzea středního Pootaví se sídlem také ve Strakoniciích u objektů, které jsou prohlášeny za kulturní památky,
- dotazování u místních obyvatel při vyhledávání památek, případně informací o památkách, které nebyly v prvotním seznamu,
- úprava prvotního seznamu o neexistující a o nově nalezené památky a atraktivity.

¹ Zdroj: HESKOVÁ, M. a kol. *Závěrečná zpráva projektu WB-07-04*. Tábor: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra cestovního ruchu, 2006. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“.

6 Analýza stavu technických památek a atraktivit

Pro provedení analýzy stavu technických památek a atraktivit oblasti Strakonicka byly prvořadě především primární informace získané v průběhu realizace vlastního terénního průzkumu, které doplnily znalosti osvojené studiem sekundárních zdrojů².

Vzhledem k významu vypovídací schopnosti analýzy bude provedeno hodnocení technických památek a atraktivit z pohledu výrobního odvětví a územní návaznosti. Zvolená kategorizace technických památek při určených kritériích vychází rovněž z metodiky projektu WB-07-04.

6.1 Hodnocení technických památek a atraktivit z pohledu výrobního odvětví

Hodnocení technických památek a atraktivit provedené z pohledu výrobního odvětví nám umožní představit si historickou výrobní strukturu Strakonicka. Tato struktura vychází zejména z přírodních předpokladů, které přispěly k rozvoji určitých odvětví. Postupně bude v rámci jednotlivých kategorií určena možná využitelnost všech technických památek a atraktivit daného území v cestovním ruchu.

Na základě konečného seznamu technických památek a atraktivit (příloha 2), který zahrnuje celkem 51 objektů, byla sestavena tabulka č. 1 prezentující odvětvovou strukturu vymezeného území.

Tabulka č. 1 Odvětvová struktura technických památek Strakonicka

Kategorie technických památek	Počet	Podíl v %
Technické památky pro zpracování zemědělských produktů	23	44
Vodohospodářské technické památky	1	2
Dopravní technické památky	7	14
Technické památky a pozůstatky těžby surovin	10	20
Technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě	3	6
Technické památky ostatní výroby	3	6
Jiné technické památky stavebního charakteru	4	8

Zdroj: Vlastní šetření

² Nastíněné literární prameny jsou uvedeny v Seznamu použitých zdrojů.

Největší podíl 44 % připadá technickým památkám určeným ke zpracování zemědělských produktů, které jsou na území Strakonicka zastoupeny 23 objekty. Druhé místo s 20 % zauímají technické památky a pozůstatky těžby surovin. Relativně početnou skupinu tvoří dopravní technické památky se 14 %. Četnost památek zbylých odvětví se s výjimkou vodohospodářských staveb, které prezentuje jediný objekt, pohybuje na přibližně stejné úrovni.

6.1.1 Technické památky pro zpracování zemědělských produktů

Zemědělství má na Strakonicku vzhledem k vhodným přírodním podmínkám dlouholetou tradici. Skutečnost, že po řadu let představovalo hlavní způsob obživy místních obyvatel, se odrazila, jak je patrné z tabulky č. 1, i v četnosti technických památek pro zpracování zemědělských produktů. Převažují zde vodní mlýny, špýchary a sýpky. Přehled objektů tohoto odvětví poskytuje příloha 5 (Tabulka č. 1).

Stavby dříve plně sloužící potřebám v zemědělství zastupují nejčastěji vodní mlýny, které se na území Strakonicka začaly stavět přibližně ve 12. století. Objekty jsou převážně v dobrém technickém stavu, zpravidla po rekonstrukci a vyžadují spíše udržovací úpravy. Z původní technologie výroby se někde dochovalo mlecí zařízení (např. Kozlov, Nišovice), někde turbína (např. Storkova kaplanova turbína z roku 1937 ve Střelských Hošticích či Francisova turbína v Dolním Poříčí) a někde původní účel stavby nepřipomíná vůbec nic (např. Katovice – Liboň, Štěkeň, Řepice, Velká Turná). Soukromé vlastnictví vylučuje mnoho objektů z cestovního ruchu. Některé slouží výrobním účelům (např. produkce krmných směsí v Katovicích, produkce hnojiv ve Střelských Hošticích), jiné se využívají k trvalému či rekreačnímu ubytování. Z hlediska cestovního ruchu patří mezi využitelné pouze mlýn v Horním Poříčí a v Hoslovicích.

Kubešův mlýn v Horním Poříčí, dříve zvaný Šebestovský, našel v cestovním ruchu uplatnění od roku 2005 jako penzion. Majitelé nabízí 5 dvoulůžkových pokojů s vlastním sociálním zařízením a možností přistýlky v ceně 250 Kč/lůžko (bez DPH). Maximální kapacita penzionu je 16 lůžek. Dětem do 6 let se ubytování poskytuje zdarma. Hosté mají k dispozici společenskou místnost s krbem a barem, společnou kuchyň, úschovnu kol a prostor k parkování. Penzion prozatím nemá vlastní restauraci, stravování se zajišťuje po předchozí domluvě s klienty.¹⁶ Domnívám se, že rozšíření služeb o vlastní stravování by

¹⁶ Zdroj: <http://www.penzion-kubesuvmlyn.cz/index.html>, 20.2.2006

zvýšilo konkurenceschopnost daného objektu, kterou již umocňuje přírodní prostředí a existence cyklotrasy č. 1066 a červené turistické trasy v jeho okolí.

Potenciál areálu vodního mlýna v Hoslovicích nebyl prozatím v cestovním ruchu využit. V minulosti tomu bránilo soukromé vlastnictví, dnes chátrající stav objektu, který odborníci označují za nejstarší památku svého druhu v Čechách. Unikátní památka je v současnosti ve vlastnictví Jihočeského kraje a správě Muzea středního Pootaví ve Strakonici. V průběhu roku 2005 začala rekonstrukce areálu, neboť všechny budovy jsou staticky narušené. Předběžně se počítá s náklady ve výši 11 - 12 mil. Kč. Financování rekonstrukce objektu by mělo proběhnout za podpory státu, Jihočeského kraje a podpůrných fondů Evropské unie. Prozatím se předpokládá, že areál mlýna by měl mít do 3 - 4 let největší stavební úpravy za sebou. Po tuto dobu je využitelný pouze exteriérem. V budoucnosti by se však mohl stát nejatraktivnější technickou památkou Strakonicka. Po celkovém obnovení areálu včetně uvedení mlýna do provozu a revitalizace rybníka a mlýnského náhonu se totiž plánuje jeho využití jako skanzenu. Veřejnosti by se tak prezentoval tradiční způsob života mlynáře na počátku 20. století, doplněný ukázkami lidových řemesel, zvykoslovných tradic (vánoce, velikonoce, masopust a jiné) a samozřejmě specifického strakonického folklóru (kroje, dudy).¹⁷

Po vodních mlýnech se na Strakonicku nejčastěji vyskytují sýpky a špýchary. Jejich technický stav mnohdy odpovídá účelu, kterému sloužily či ještě slouží. Samotnému využití v cestovním ruchu brání spíše než vlastnictví objektů jejich technický stav, neboť z finančních důvodů se u nich často provádí pouze nutné udržovací úpravy. Některé objekty byly svými majiteli ponechány plně „osudu“. Důsledkem této nečinnosti jsou staticky velmi narušené stavby (např. sýpka v Miloňovicích, špýchar ve Střele). Prostory mnohých sýpek se dodnes využívají, ať již k uskladnění obilí, tedy své původní funkci, jako tomu je ve Štěchovicích a Kalenicích, nebo jako velkoobchod (např. se zeleninou a ovocem - Strakonice) či velkosklad (např. proutěného zboží – Řepice). Z hlediska cestovního ruchu se o využitelnosti dá mluvit zejména u kontribuční sýpky ve Štěchovicích a zámecké sýpky ve Strakonici. Obě mají za sebou úpravu fasády, kterou je třeba pro celkový dojem v případě strakonické sýpky ještě dokončit. Jejich potenciál by mohl být využitelný především v naučných stezkách, neboť se jedná o objekty, u kterých je na první pohled patrný jejich původní účel.

Jižní Čechy jsou oblastí s tradicí výroby piva, nejinak tomu je na Strakonicku. Zmínka se dochovala, kromě jiných, o pivovaru ve Volyni, který však již neplní svoji původní funkci,

¹⁷ Zdroj: reportáž Strakonické televize o Hoslovickém mlýně, 34. týden 2005

a o měšťanském pivovaru ve Strakonících, jenž funguje dodnes. Pivovar se řadí k tzv. malým. Přes zachování klasické technologie se daří modernizovat výrobu. Měšťanský pivovar Strakonice a.s. se do cestovního ruchu zapojil pod dřívějším názvem Pivovar Nektar prostřednictvím produktu Jihočeské pivní stezky. Prohlídky pivovaru se provádí v českém jazyce na základě telefonické domluvy minimálně týden před požadovaným termínem uskutečnění, denně od 8:00 do 13:00 hodin (v pracovní dny). Realizace prohlídky si žádá minimálně 15 osob, přičemž maximální počet účastníků je 45.¹⁸ Ze strany pivovaru není vhodné spoléhat se při její propagaci pouze na internetové stránky www.jiznicechy.cz, v rámci kterých se produkt Jihočeské pivní stezky prezentuje. V průběhu terénního šetření bylo totiž zjištěno malé vědomí veřejnosti o zařazení strakonického pivovaru k již zmíněnému produktu, což se odráží v poptávce po službách, které podnik v rámci cestovního ruchu nabízí (tj. prohlídky spojené s ochutnávkou). V zájmu pivovaru je možné upozornit a pozvat na prohlídky i v rámci vlastních internetových stránek.

6.1.2 Technické památky a pozůstatky těžby surovin

Z hlediska počtu objektů zaujímají technické památky a pozůstatky těžby surovin na Strakonicku druhé místo (5 příloha – Tabulka č. 2). Především se jedná o pravěká a středověká rýžoviště zlata. V bývalém strakonickém okrese je doloženo celkem 59 lokalit se zachovanými i částečně poškozenými sejpy. Jejich přesné umístění znázorňuje mapa v příloze 6. Při terénním šetření však byly zkoumány pouze lokality doporučené archeologem Muzea středního Pootaví ve Strakonících.

Bývalá rýžoviště v terénu dokládají zmíněné sejpy zvané též hrůbata, které představují pahrbky z písku, šterku a jílu, vzniklé navršením proplaveného materiálu obsahujícího drobné plíšky a zrnka zlata. Kromě sejpů se setkáme také s polozasutými jámami a strouhami, kterými rýžovníci pronikali ke zlatonosným náplavům. Strakonicko náleží k oblastem s největším výskytem dodnes zachovaných rýžovišť zlata. Mnohé z nich však byly porušeny nebo zničeny při kultivacích pozemků a těžbě písku či šterku. Nejlépe zachované a zároveň nejvíce prozkoumané rýžoviště zlata se nachází u Modlešovic (podrobný plán naleziště - příloha 7). V průběhu terénního průzkumu bylo zjištěno, že zachovalá rýžoviště zlata jsou zarostlá vegetací či lesy, což při neexistenci značení ztěžuje jejich nalezení.

¹⁸ Zdroj: <http://www.jiznicechy.cz/docs/cz/pivste6.xml>, 26.2.2006

Z hlediska cestovního ruchu může být potenciál rýžovišť zlata využit formou tématické naučné stezky, která by byla pravidelně oživována ukázkami rýžování.

Na území Strakonicka se kromě rýžovišť dochovaly také pozůstatky těžby grafitu. Grafit se těžil na jihozápadním svahu Kněží Hory nacházející se v blízkosti obce Katovice. Štoly jsou umístěny v těžko přístupném terénu a vzhledem k několika vážným zraněním byly pro veřejnost uzavřeny. Patří tedy k objektům vyloučeným z cestovního ruchu, což ale nebrání v upozornění na význam Kněží Hory z pohledu techniky v rámci stejnojmenné naučné stezky vedoucí jejím okolím.

6.1.3 Dopravní technické památky

Třetí nejpočetnější skupina technických památek Strakonicka je tvořena: 5 mosty, zájezdním hostincem a atraktivitou v podobě železných kruhů, která dokládá existenci voroplavby v oblasti (5 příloha – Tabulka č. 3).

Plně původnímu účelu slouží silniční mosty v Cehnicích a Předních Zborovicích, jejichž technický stav je v zásadě dobrý. Však skutečnost, že představují velmi frekventované dopravní komunikace, zamezuje z důvodu bezpečnosti turistů jejich potenciálnímu uplatnění v cestovním ruchu. Z ostatních mostů se s určitým omezením využívá pouze objekt v Tažovicích, který je po úpravách v roce 1986 vyhrazen už jen pro pěší. Dolnopoříčskému neboli také Žižkovu mostu znemožnila původní využití regulace Březového potoka. Své uplatnění našel v cestovním ruchu. Jeho okolím vede kromě červené turistické trasy a cyklotrasy č. 1066, také naučná stezka Kněží hora. Chybí však upozornění, že se jedná o technickou památku. Kromě něho má z hlediska cestovního ruchu výraznější potenciál také Tažovický most, neboť se nachází v přístupném terénu s turistickým značením (cyklotrasa č. 1069). V budoucnu by za podmínky zlepšení přístupové komunikace mohl být využitelný také kamenný most v obci Řepice, na kterém právě probíhají úpravy nezbytné pro jeho zachování.

Dřívější stravovací a ubytovací zázemí pro dopravu připomíná zájezdní hostinec v Miloňovicích, který slouží obytným účelům bez návaznosti na svoji původní funkci. Z pohledu cestovního ruchu je proto využitelný pouze exteriérem. Obcí prochází žlutá turistická trasa, v rámci které by bylo vhodné upozornit na tuto technickou památku.

Technická atraktivita dokládající voroplavbu na Strakonicku souvisí kromě dopravy částečně i se zpracováním dřeva, tedy s odvětvím, které jinak nemá v oblasti zastoupení.

Z hlediska cestovního ruchu je již využívána, neboť je součástí naučné stezky Podskalí. Není však upozorněno na její technický význam.

6.1.4 Technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě

Na území Strakonicka se dochovaly pouze tři technické památky tohoto odvětví, a sice hamr v Malenicích, bývalá kovárna v Zechovicích a dřívější zbrojovka ve Strakonících (5 příloha – Tabulka č. 4).

Hamr v Malenicích byl kdysi částečně provozován jako funkční expozice. Dnes slouží z části obytným účelům a z části jako mechanická kovárna s novými stroji na elektrickou energii, však s původní ohřívací pecí. Povodní v roce 2002 došlo k částečné devastaci (zrušení vodního náhonu). Stavba i dochované technologické zařízení vyžaduje celkovou opravu, která by v případě zájmu majitelů umožnila opětovně využití objektu formou muzejní expozice. Zpestřením by mohlo být jeho příležitostné uvedení do provozu. Prozatím je však tato kulturní památka z hlediska cestovního ruchu nevyužitelná.

Vesnická kovárna v Zechovicích slouží pouze jako obytná budova bez zachování technologie výroby. Ač není přístupná veřejnosti, z pohledu cestovního ruchu má do jisté míry potenciál, neboť jako kulturní památka tvoří součást vyhlášené Vesnické památkové zóny. V rámci propagačních materiálů o obci by měl být zdůrazněn technický význam stavby.

Zbrojovka ve Strakonících se vedle výroby zbraní zabývala i výrobou jízdních kol a motocyklů. Zbrojní výroba byla ukončena 2. světovou válkou a k útlumu motocyklové produkce došlo v 80. letech. V současnosti se firma ČZ a.s. vedle své tradiční produkce řetězů, nástrojů, forem, odlitků a obráběcích strojů zabývá výrobou autokomponentů. Z hlediska cestovního ruchu je využitelná pouze Sín tradic, představující jednu z technických atrakcí Strakonicka, která slouží k prezentaci historie a současnosti firmy jejím obchodním partnerům (více v podkapitole 6.1.7).

6.1.5 Technické památky ostatní výroby

Technické památky ostatní výroby představuje bývalá vápenka v Zálesí, dřívější cihelna v Třešovicích a textilní podnik Fezko ve Strakonících (5 příloha – Tabulka č. 5).

Z hlediska cestovního ruchu je využitelná pouze vápenka v Zálesí, která se uchovala v příznivém technickém stavu s dochovanou technologií. Objekt může v budoucnu díky přístupnému terénu nalézt uplatnění v rámci naučné stezky.

Cihelna ve Třešovicích se nachází v katastrofálním technickém stavu bez existence původní technologie výroby. Objekt je staticky narušen a vyžaduje rozsáhlou rekonstrukci. Z tohoto důvodu není stavba v cestovním ruchu využitelná.

Textilní výroba má ve Strakonících dlouholetou tradici. Světoznámou byla produkce arabských pokrývek hlavy, tzv. fezů, původně vyráběných továrnou Fezko, která v roce 2001 přešla pod firmu Tonak a.s.. V cestovním ruchu je tento podnik nevyužitelný. Textilní výrobu ve Strakonících připomíná veřejnosti pouze expozice Muzea středního Pootaví (více v podkapitole 6.1.7).

6.1.6 Vodohospodářské technické památky

Vodohospodářské technické památky (5 příloha – Tabulka č. 6) jsou na území Strakonicka zastoupeny jediným objektem, a sice kašnou nacházející se před zámek v obci Čestice. Kašny jako vodohospodářské objekty měly vedle své původní funkce, především funkci okrasnou. Představovaly určitý estetický prvek, který dotvářel obraz okolí. Nejinak tomu je i v Česticích. Zdejší kašna je oprávněně řazena k našim kulturním památkám, ač již neplní svoji původní funkci. Památka je využitelná v cestovním ruchu. Možnost jejího využití potrhují i další atraktivita obce, obce velmi bohaté na unikátní kulturní atraktivita. Důležité je v rámci propagačních materiálů Čestic upozornit na technický význam kašny.

6.1.7 Jiné technické památky stavebního charakteru

Mezi technické památky jiného stavebního charakteru je možné zařadit zvony kostela sv. Jana a Pavla v Dobříši, Pamětní síň čestického zámku, dále Muzeum středního Pootaví a Síň tradic ČZ a. s. ve Strakonících (5 příloha – Tabulka č. 7). Zmíněné objekty mají spíše charakter technických atraktivit.

Z hlediska cestovního ruchu je využíváno zejména Muzeum středního Pootaví nacházející se v prostorách strakonického hradu, které expozicí ČZ a výroby fezů připomíná historii strojní a textilní výroby ve Strakonících. V případě Síně tradic firmy ČZ a.s. je možná využitelnost ohraničena ochotou daného podniku vyjít vstříc případným zájemcům. Jejímu navštívení musí předcházet domluva s firemním oddělením propagace a reklamy. U zbylých atraktivit je nutné odstranit nedostatečnou informovanost veřejnosti, která omezuje jejich využití v cestovním ruchu.

6.2 Hodnocení technických památek a atraktivit z pohledu územní návaznosti

Z hlediska cestovního ruchu má hodnocení technických památek a atraktivit z pohledu územní návaznosti neopomenutelný význam. Studium sekundárních zdrojů a vlastním terénním šetřením se totiž plně potvrdila skutečnost, že většina informací o dané oblasti je spojena zejména s kulturními a přírodními památkami. Informace o technických památkách či o technickém významu staveb téměř vždy schází. Přitom tyto objekty ve své lokalitě často navazují právě na atraktivitu kulturního či přírodního charakteru. Cesta k jejich využití v produktech cestovního ruchu vede tedy přes poskytování komplexních informací o všech památkách a atraktivitách daného území.

S výjimkou technických památek a atraktivit centra oblasti, tj. Strakonice, se všechny ostatní objekty nacházejí ve vesnickém prostředí zpravidla v blízkosti vodních toků jako samostatně stojící v přírodě (nejčastěji vodní mlýny, mosty, rýžoviště). Ač se památky technického charakteru využitelné z pohledu cestovního ruchu často vyskytují poblíž či přímo na značených turistických trasách, mnohé z nich nejsou v terénu označeny. I v rámci informačních a propagačních materiálů poskytovaných městy a obcemi je význam tohoto specifického segmentu kulturního dědictví podceňován. Turistické materiály nabízené subjekty mající zodpovědnost za rozvoj cestovního ruchu Strakonicka postrádají informace o technických památkách.

Předpoklad jejich využití v cestovním ruchu, tedy dostatečné informace a kvalitní značení v terénu, prozatím není splněn. K potenciálnímu uplatnění technických památek v oblasti cestovního ruchu totiž nestačí pouze jejich dobrý technický stav, částečně či úplně dochovaná technologie a vhodné přístupové cesty. Zájem účastníků cestovního ruchu o technické památky je podmíněn především existencí již zmíněného turistického zázemí.

7 Návrhy na využití technických památek v cestovním ruchu

Na základě předchozí analýzy stavu technických památek a atraktivit předkládám návrhy na efektivní využití vhodných objektů v cestovním ruchu. Vzhledem k dotazníkovému šetření Jihočeské centrály cestovního ruchu¹⁹, které prokázalo na území Strakonicka ze strany účastníků cestovního ruchu mimo jiné počet pobytů s maximálně 1 až 2 noclehy, předpokládám, že návrhy produktů s tematikou technických památek by mohly alespoň částečně přispět k prodloužení délky pobytu návštěvníků a tím i k rozvoji cestovního ruchu této oblasti.

Produkty využívající v určité míře objekty dokládající vědecko-technický pokrok jsou z pohledu nabídky cestovního ruchu určeny vybranému zákaznickému segmentu. Především se jedná o uživatele se zájmem o historii vědy, techniky a výroby či o vybrané druhy technických památek (např. rýžoviště, vodní mlýny, kašny). V průběhu terénního šetření jsem dospěla k závěru, že technické památky považují v nabídce destinace za atraktivní zejména rodiny s dětmi a senioři. Z pohledu užívaného dopravního prostředku bychom mohli potenciální zájemce rozdělit na cykloturisty, pěší turisty a mototuristy. Přičemž předkládané návrhy mohou vzbudit zájem nejen u účastníků cestovního ruchu ale také u místních obyvatel.

Samotná realizace navržených produktů je však podmíněna značením technických památek v terénu (např. informačními tabulemi s popisem a historií památky) a rekonstrukcí povrchu přístupových komunikací.

7.1 Návrhy produktů s tematikou technických památek určené cykloturistům a pěším turistům

Pro vyznavače cykloturistiky a pěší turistiky předkládám tři návrhy v podobě naučných cyklotras, které jsou oběma skupinami zvládnutelné, včetně prohlídek zajímavostí, v průběhu jednoho dne. Jejich kombinací lze vytvořit i několikadenní zájezd. Trasy stezek vedou většinou značenými turistickými trasami či cyklotrasami. Pro dosažení komplexního zážitku uživatelů těchto produktů je využita územní návaznost technických památek a atraktivit s ostatními kulturními a přírodními zajímavostmi daných lokalit. V rámci každé trasy je

¹⁹ FATKOVÁ, Jitka. *Dotazníkové šetření Strakonice* [online]. České Budějovice: Jihočeská centrála cestovního ruchu, 22.11.2005 11:27; [cit.2006-02-13]. Osobní komunikace. Dotazníkové šetření realizováno v průběhu letní sezóny roku 2005.

uvedena kilometráž, výškový profil, hodnocení ubytovacího a stravovacího zázemí (úplný přehled ubytovacích a stravovacích zařízení na Strakonicku poskytuje příloha 8), popis trasy a informace k atraktivitám. Jednotlivé návrhy naučných cyklotras jsou zakresleny v mapě (příloha 9). V terénu je místy třeba dokončit turistické značení k daným objektům. Turistické značení provádí Klub českých turistů.

7.1.1 Naučná cyklotrasa „Svědci technického pokroku“

Naučná cyklotrasa je sestavena jako okruh, ve kterém je výchozím místem obec Katovice. Tato obec má s centrem oblasti, tj. městem Strakonice, velmi dobré dopravní spojení. Kromě častých vlakových (trať České Budějovice – Horažďovice) a autobusových spojů, sem ze Strakonic vede i městská hromadná doprava (linka č. 3).

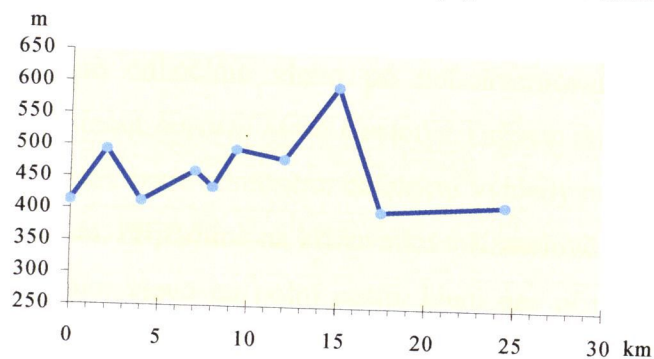
V rámci stezky byla využita územní návaznost technických památek k ostatním přírodním a kulturním památkám i atraktivitám jednotlivých obcí na trase. Cílovou skupinou pro tento produkt jsou rodiny s dětmi a senioři se zájmem o vědu a techniku. Navržený okruh je vhodný i pro ostatní věkové kategorie. Naučnou cyklotrasu doporučuji prezentovat formou prospektu, který předkládám v příloze 10.

Vzhledem k relativně dobrému dopravnímu spojení mezi jednotlivými obcemi lze délku stezky přizpůsobit fyzické kondici uživatelů. Výjimku představuje obec Kraselov, u které je nutno počítat s autobusovými spoji pouze v pracovní dny.

KATOVICE – Kněží Hora²⁰ - Dolní Poříčí (2 km) – Horní Poříčí a zpět (2 km) – Kladruby (3 km) – Štěchovice (1 km) – Volenice (1,3 km) – Tažovice (2,7 km) – Kraselov (3 km) – Makarov (2,5 km) – KATOVICE (7 km)

Délka okruhu: 24,5 km

Graf č. 1 Výškový profil cyklotrasy „Svědci technického pokroku“

Zdroj: Vlastní šetření

Kurzívou zvýrazněny lokality s výskytem technických památek.

Charakteristika trasy:

Stezka vede převážně po značených a málo frekventovaných komunikacích. Výškový profil signalizuje, že nás během jejího průběhu kromě jednoho klesání čeká také delší a příkřejší stoupání. Pro cyklisty není svojí délkou obtížná. Okruh je vhodný i jako celodenní výlet pro pěší turisty.

Možnosti ubytování a stravování:

Nabídka těchto služeb je největší v obci Katovice – např. restaurace Zvon (celoroční provoz), penzion U Vondrášků (také celoroční). Ubytování poskytuje i penzion Kubešův mlýn v Horním Poříčí. Občerstvení v ostatních obcích zajišťují prodejny smíšeného zboží (např. Katovice, Štěchovice) či místní hostince, které jsou však otevřeny spíše ve večerních hodinách (např. Dolní Poříčí, Štěchovice). Některé obce prozatím postrádají jakékoli stravovací či ubytovací zařízení (např. Volenice, Tažovice).

Popis trasy:

Z katovického náměstí nás dovedou červené značky na polní cestu vedoucí ke Kněží Hoře *s pozůstatky důlní těžby grafitu*, pod kterou pokračujeme k lávce přes Březový potok. Přijíždíme ke starobylému *Žižkovu mostu* v Dolním Poříčí. I nadále je naší orientací červená značka, která nás přivede ke *Kubešovu mlýnu* v Horním Poříčí, od něhož se vrátíme zpět k Žižkovu mostu, kde opustíme červené značky, přejedeme přes most a vydáme se vpravo a rovně po zpevněné komunikaci. Po necelých 2 km přijedeme k samotám a k lesu, kolem něhož vede dál cesta. Projedeme lesem a po necelém kilometru odbočíme doleva. Cesta stoupá rovně na kopec a od lesa pokračuje k rozcestí, na kterém zatočíme vpravo. Po přibližně 300 m přijíždíme do obce Kladruby. V dolní části obce upoutá naši pozornost zámeček s přilehlým parkem. Dál pokračujeme necelý kilometr po klidné komunikaci ke křižovatce, na níž se dáme vpravo do Štěchovic, kde se na návsi nachází překrásná *kontribuční sýpka*. Stezka pokračuje do Volenic. Přibližně po kilometru přijíždíme ke kostelu sv. Petra a Pavla, u něhož odbočíme vlevo po nefrekventované silnici do Tažovic. Ve vsi si můžeme prohlédnout *barokní most*. Cestou z Tažovic do Kraselova nás čeká delší a příkřejší stoupání, které však bude odměněno dalekými výhledy na vrcholcích. Nejnáročnější úsek stezky máme za sebou. Přijíždíme na křižovatku v Kraselově, na níž se dáme doprava a přibližně po 100 m odbočíme vlevo na polní cestu, která nás přivede k málo frekventované silnici Kraselov - Katovice.

Technické, kulturní a přírodní památky a atraktivita trasy:

Kněží hora u Katovic

Kněží hora, někdy též zvaná Katovická, se svým důkladným opevněním, chránícím slovanské hradiště, jehož místy až čtyřnásobné valy jsou dodnes patrné, představuje jedinečnou lokalitu Strakonicka. V roce 1985 byla vyhlášena přírodní rezervací s chráněným územím o rozloze 13,51 ha se zbytky teplomilné doubravy se zachovalou hájovou květenou.

Zvědavost jistě vzbudí pozůstatky důlní těžby grafitu na jihozápadním svahu hory. Grafit je vázán v pararulách s občasnými peckami křemene nebo vápence, čemuž se přizpůsobila i místní flóra. Pokusné vrty zde byly prováděny již v roce 1902. Oficiálně však byl důl otevřen až roku 1913 a těžební práce probíhaly do roku 1921. Těžilo se až 500 tun grafitu ročně. Místní grafit bohužel nedosahoval kvalit pro tužkařský průmysl, proto byl užíván zejména pro výmaz slévárenských forem v plzeňské Škodovce. Těžba probíhala ve třech štolách, v přijatelném stavu se však dochovaly pouze dvě. Ze štol se grafitická pararula dopravovala visutou lanovou drahou do malé úpravny na pravém břehu Otavy, kde se z ní vyráběla tuha. První štola se rozvětjuje po několika krocích na levou a pravou větev stejně jako štola druhá, která se nachází nad ní. Celková délka chodeb v Kněží hoře se odhaduje na 60 metrů. Štoly se nachází v těžko přístupném terénu na svahu hory a vzhledem k několika vážným zraněním jsou v současnosti opatřeny mřížemi, tedy veřejnosti nepřístupné.

Zájem vzbudí obec Katovice nejen jedinečnou přírodní atraktivitou, kterou Kněží hora bezesporu je, ale také selským barokem, pranýřem naproti pamětnímu kamenu, kostelem sv. Filipa a Jakuba, farou, pomníkem Mistra Jana Husa či místními kapličkami.

Žižkův most v Dolním Poříčí²¹

Kamenný most o jednom oblouku neznámo kdy dostal název Žižkův. Most přetrval staletí, však o jeho původu není známo nic. Podle katovické kroniky je možné, že kamenný most přes Březový potok nechal postavit Jan Žižka z Trocnova, když tudy táhl roku 1420 z Plzně do Tábora přes Sudoměř, kde slavně zvítězil. Pravděpodobněji však byl postaven za krále Vladislava II., který Katovicím povolil vybírat poplatky z dobytka, hnaného na prodej do Němec. Možné však je, že pochází z doby ještě pozdější - ze 17. století. V této době vedla pod Kněží horou stará obchodní cesta ze Strakonice do Horažďovic. Při regulaci Březového

²¹ kulturní památka

potoka a svedení jeho toku blíže k úpatí hory koncem 20. let minulého století zůstal most na suchu jako památka na staré časy.

Necelý kilometr od mostu se v lesíku nachází rýžoviště, ve kterém archeologové objevili keramiku z 15. století. Návštěvníci zcela jistě nepřehlédnou ani místní kapličku, která stejně jako most patří ke kulturním památkám Strakonicka.

Kubešův mlýn v Horním Poříčí²¹

Mlýn, dříve zvaný Šebestovský, postavil pravděpodobně mlynář Tomáš Šebesta v 17. století. Hostem zde býval malíř Alois Moravec. Mlýn měl tři vodní kola na spodní vodu - dvě pro dvě mlýnská složení a třetí pro stoupy. Posledním mlynářem byl Petr Kubeš, provoz byl zastaven v roce 1952. Po rekonstrukci slouží mlýn jako penzion bez návaznosti na svoji původní funkci.

Zámecký park v Kladrubech²¹

V parku kladrubského zámku o rozloze asi 2 ha se nachází nad jezírkem skalka s profily tváří bývalého majitele a jeho paní. Snad právě pro neshody, o kterých se dodnes tradují pověsti, jsou obě tváře umístěny tak, aby se navzájem nikdy neviděly. K zajímavostem patří též vytvořená podoba hřbetu draka v ohradní zdi pocházející z přelomu 19. a 20. století.

V severní části obce nalezneme cennou kulturní památku - kapli Nejsvětější Trojice.

Kontribuční sýpka ve Štěchovicích²¹

Na štěchovické návsi se nachází kontribuční sýpka pocházející z 18. století. Obdélná stavba s korunní římsou a polovalbovou střechou má původní vchod s kamennými schody a ostěním. Fasáda je členěna lizénami. Sýpka slouží i nadále svému původnímu účelu.

Pozornost upoutá i zemědělská usedlost se štítem selského baroka a kaple sv. Jana Nepomuckého.

Kamenný most v Tažovicích²¹

Dvouobloukový kamenný barokní most vedoucí přes Novosedelský potok (zvaný Kolčava) stojí na pilířích z roku 1815. Údajně je snad středověkého původu. Uprostřed mostu vidíme na jedné straně barokní sochu sv. Jana Nepomuckého, jejíž vznik se datuje

²¹ kulturní památka

do roku 1771, a na straně druhé výklenkovou kapličku z 19. století. Most je vyhrazen pouze pro pěší.

V obci se nachází také zámek s okrasnou stupňovitou zahradou, který je však vzhledem k soukromému vlastnictví veřejnosti uzavřený.

7.1.2 Naučná cyklotrasa „Technické skvosty Šumavského podlesí“

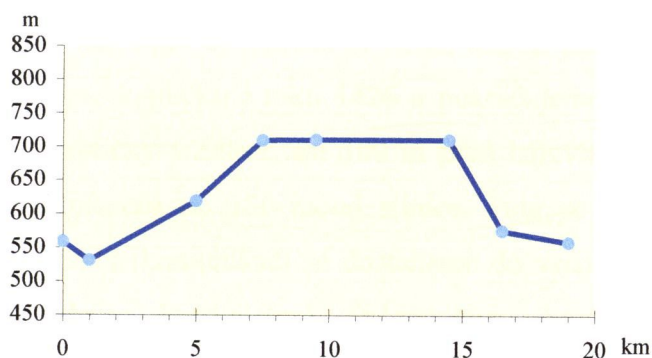
Navrhovaná cyklotrasa začíná a končí v obci Čestice, má tedy stejně jako předchozí podobu okruhu. Obec poskytuje velmi dobré autobusové spojení (směr Vacov) s městem Strakonice. Trasa vede nejkrásnějšími místy Pošumaví. Kromě přírody využívá územní návaznosti technických památek ke kulturním památkám a atraktivitám jednotlivých obcí na trase. Za vhodný segment pro tento produkt považují rodiny s dětmi a seniory se zájmem o vědu a techniku. Tomuto zacílení odpovídá i zvolená prezentace naučné cyklotrasy (příloha 11). Navrhovaný okruh je vhodný i pro ostatní věkové kategorie.

Přizpůsobení cyklotrasy fyzické kondici uživatelů do jisté míry omezuje frekvence autobusových spojení v některých obcích (např. Hoslovice, Kváskovice, Zálesí, Dobruška).

ČESTICE²⁰ – Radešov (1 km) – Hoslovice (4 km) – Kváskovice (2,5 km) – Zálesí (2 km) – Dobruška (5 km) – Dřešín (2 km) – ČESTICE (2,5 km)

Délka okruhu: 19 km

Graf č. 2 Výškový profil cyklotrasy „Technické skvosty Šumavského podlesí“

Zdroj: Vlastní šetření

Charakteristika trasy:

Stezka vede převážně po značených a zpevněných komunikacích. V některých místech je náročnější na orientaci. Výškový profil trasy naznačuje, že nás během jejího průběhu čeká

²⁰ Kurzívou zvýrazněny lokality s výskytem technických památek

kromě příkřejšího stoupání v úseku Radešov – Kváskovice také jedno delší klesání mezi obcemi Dobrš a Dřešín. Okruh není pro cyklisty délkou obtížný. Členitý terén je náročnější pro vyznavače pěší turistiky.

Možnosti ubytování a stravování:

Rozsáhlejší možnosti ubytovacích a stravovacích služeb nabízí Lidový dům v obci Čestice, dále hostinec a penzion „U Starýho kance“ v Hoslovicích. Občerstvení v ostatních obcích zajišťují prodejny smíšeného zboží či místní hostince, které jsou však otevřeny spíše ve večerních hodinách (např. obec Zálesí).

Popis trasy:

Po prohlídce *čestického zámku s kašnou* pojedeme z místního náměstí po hlavní silnici směrem na Vacov a v zatáčce na konci vsi sjedeme dolů do Radešova. Strmější cesta vedoucí k potoku Peklov nás po větším stoupání provede obcí. Dále pokračujeme po polní cestě, ze které později přejedeme na méně výraznou cestu okrajem louky nad údolím Hoslovického potoka. Projedeme lesem a po necelém kilometru zpevněného úseku přijedeme k mostu, u něhož si můžeme prohlédnout unikátní *mlýn*. Po asfaltové silnici vedoucí směrem vzhůru se dostaneme k místní kapli a hospodě U Starého kance, u které zatočíme doleva a vyjedeme kolem kapličky na hlavní komunikaci (cyklotrasy č. 121 a 1068). Po odbočení vlevo opustíme Hoslovice a po 700 m přijedeme ke křižovatce, kde se dáme rovně směrem na Novou Ves na odbočku vlevo do Kváskovic, po které s cyklotrasou č. 1068 po kilometrovém stoupání dojedeme do zmiňované obce s krásnou lidovou architekturou. Na konci obce zatočíme vlevo, stále nás vede cyklotrasa č. 1068, kterou na začátku Zálesí opustíme. Během průjezdu vsí mineme kapličku z roku 1826 a pokračujeme po silnici směrem na Vacov. Přibližně 2 km od kapličky v Zálesí, asi 100 m před hájovnou, zahneme vlevo na cestu k *vápence*, kterou uvidíme cca po 150 m od silnice. Poté se vrátíme původní cestou zpět do obce Zálesí. Po místní komunikaci se dostaneme do vesničky Dobrš, kde naši pozornost upoutají *zvony kostela sv. Jana a Pavla*. Pokračujeme cestou pod kostelem, která se stáčí doprava a klesá okrajem obce. Na rozcestí odbočíme doleva na cestu do Dřešína. Za vsí následuje delší klesání, po asi stejně dlouhém lehčím úseku přetíná trasu potok, který přebrodíme. Po příjezdu do obce Dřešín pokračujeme po frekventovanější silnici, po které vlevo dojedeme zpět do Čestic.

Technické, kulturní a přírodní památky a atraktivita trasy:

Kašna a pamětní síň zámku v Česticích²²

Kamenná pozdně renesanční kašna pocházející z 2. poloviny 17. století. se nachází před čestickým zámkem. Jedná se o objekt čtvercového půdorysu s profilovanými stěnami, v jehož středu je umístěn sloup. Hlavice sloupu je završena jehlanem čtvercového půdorysu umístěném na čtyřech válcovitých nožkách. V současnosti kašna neplní svoji původní funkci.

Zámek z 18. století v pozdně barokním slohu ukrývá kromě již uvedené technické památky také další atraktivitu, a sice Pamětní síň představující ojedinělé venkovské muzeum s pozoruhodnými sbírkami. Síň byla poprvé veřejnosti otevřena v roce 1969. Základ sbírek tvoří nejen předměty ze zámku ale i dary občanů. Exponáty muzea jsou rozmístěny v pěti místnostech. Především se jedná o kovářské a zemědělské nářadí, dále síň myslivosti s preparovanými druhy zvěře a ptactva, dobově upravený zámecký pokoj se stylovým nábytkem a knihovnou, dokumenty z období 1. a 2. světové války i doklady nejstarší historie obce. Pamětní síň je veřejnosti přístupná ve všedních dnech během provozní doby obecního úřadu sídlícího v zámku a o víkendech po předchozí dohodě. Vstupné je bezplatné.

V obci se kromě uvedených zajímavostí nachází také zcela ojedinělé kulturní památky, a to kostel patřící mezi nejstarší románské stavby v Jižních Čechách a slavná Kalvárie (dávne poutní místo).

Vodní mlýn v Hoslovicích²¹

Areál unikátního mlýna tvoří původní mlýnice s obytnou částí, chlévy s kolnou a stodola. Vše je kryté došky, roubené či zděné ze smíšeného zdiva. K objektu patří také rybník s náhonem, sad a louky. První písemná zmínka o mlýnu pochází z berní ruly z roku 1654. Dochovalo se zde jednoduché české složení s jedním mlýnským kamenem, násypkou a ostatními potřebnými součástmi. Obilí se ve mlýně přestalo mlet asi před dvaceti lety. Zajímavý byl životní styl posledních vlastníků, bratrů Harantů, kteří se od 50. let stranili společnosti. Odmítali technický pokrok. Z tohoto důvodu není v areálu zavedena elektřina, chybí sociální zařízení a obytné místnosti tvoří minimální část budovy. Díky nim se uchoval tradiční venkovský způsob života. V současnosti probíhá záchrana této jedinečné kulturní a technické památky, která v budoucnu pravděpodobně najde uplatnění

²² Zámek i kašna patří mezi kulturní památky.
²¹ kulturní památka

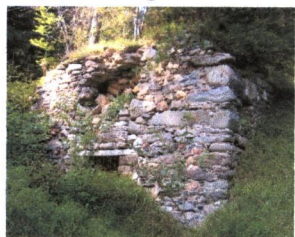
jako skanzen. Po dobu rekonstrukce nebude objekt veřejnosti přístupný. Cestou k areálu mlýna si může návštěvník prohlédnout místní kapličku.

Kváskovice

Kváskovice byly v roce 1996 vyhlášeny vesnickou památkovou zónou. Představují jeden z nejceněnějších souborů roubených chalup Prácheňska, některé z nich jsou kryty doškovými střechami.

***Vápenka v Zálesí*²¹**

Zcela ojedinělá památka tradiční venkovské výroby vápna, poslední u nás zachovalá polní vápenická pec, se nachází přibližně kilometr za obcí v lesích blízko místní hájovny. Drobná,

z větší části do terénu zapuštěná stavba byla postavena v 19. století. Tvoří ji z kamene vyzděná pec přístupná otvorem v horní části. Vršek pece je zaklenut, překryt zeminou a porostlý trávou. Pouze na jedné straně je viditelná vnější stěna, u jejíž paty býval vybírací otvor.

Vápenka nám umožňuje představit si, jak probíhalo pálení vápna v časech „nemoderních“, patří k nejvýznamnějším technickým památkám předindustriální éry v České republice. I v této obci naleznete na návsi jako zajímavost kapličku.

***Zvony kostela sv. Jana a Pavla v Dobříši*²¹**

Kostel nacházející se ve východní části obce, představuje zcela výjimečný případ stavby, která druhotně nabyla charakteru zvonice. Postaven byl pravděpodobně ve 13. století na ochranu okolí před hromem a bleskem. Právě proti těmto živlům byli již od středověku vzýváni patroni, jimž je zasvěcen.

V kostele jsou nad sebou zavěšeny tři zvony. Největší z nich se nazývá Maria. Zvon o průměru 139 cm a výšce 110 cm váží 96 centů je dílem proslulého zvonaře Brikiho z Cinperka. Jak hlásá nápis na zvonu ve staročeštině, pořídil jej roku 1561 pan Krištof Koc z Dobříše se svojí manželkou Kateřinou. Pravděpodobně je jedním z největších a nejstarších zvonů v dnes již bývalém okresu Strakonice. Říká se, že dříve než byl francouzskými vojáky upilován, bylo jeho hlas slyšeti až na pražském mostě a že se sám od sebe rozezvučí ve chvíli, když by někdo z rodiny Koců měl zemřít. Druhý zvon Jan je menší. Roku 1596 jej daroval kostelu Václav starší Koc z Dobříše se svojí manželkou Ludmilou a i jeho vytvořil zvonař Briki z Cinperka, však tentokrát z rozbitého starého zvonu. Třetí nejmenší zvon Antonín,

²¹ kulturní památka

ulitý též z rozbitého zvonu, byl věnován kostelu Františkem Albrechtem Chřepickým roku 1679. Do osudu obou menších zvonů vstoupila 2. světová válka, během které byly zkonfiskovány. Po jejich objevení roku 1946 byly převezeny zpět z Hamburku a zavěšeny na svá původní místa. Klíč od dveří kostela je uložen na místním Farním úřadě, v jeho blízkosti se nachází památkově chráněná staletá lípa.

V obci nalezneme i další památky, které stojí za zhlédnutí - kostel Zvěstování P. Marie, kaplička, zámek a fara.

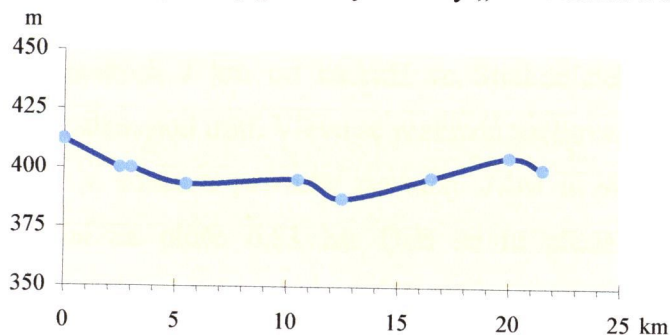
7.1.3 Naučná cyklotrasa „Zlatonosné Pootaví“

Navrhovaná cyklotrasa propojuje technické a přírodní památky. Tématicky je zacílena především na milovníky archeologických památek (tj. rýžovišť). Na rozdíl od předchozích dvou návrhů není sestavena formou okruhu. Výchozím místem je z důvodu velmi dobré dopravní dostupnosti obec Katovice (více viz. podkapitola 7.1.1). Trasu však můžeme začít i v obci Pracejovice, která nabízí rovněž kvalitní autobusové a železniční spojení s městem Strakonice. Z hlediska uzpůsobení délky trasy aktuální fyzické kondici uživatele je ze všech návrhů určených cykloturistům a pěším turistům nejflexibilnější, neboť obce, kterými vede cyklotrasa, mají velmi frekventované dopravní spojení s centrem oblasti (např. linka městské hromadné dopravy města Strakonice č. 2 vede do obcí Hájská a Modlešovice, zbylé obce mají autobusové i železniční spojení).

Katovice - Bažantnice u Pracejovic²⁰ (2,5 km) - les Hůl (0,5 km) - Velký městský les u Strakonice (2,5 km) - Tůně u Hájské (5 km) - Modlešovice (2 km) - Čejetice (4 km) - Mladějovice (3,5 km) - les Michov (1,5 km)

Délka cyklotrasy: 21,5 km

Graf č. 3 Výškový profil cyklotrasy „Zlatonosné Pootaví“

Zdroj: Vlastní šetření

²⁰ Kurzívou zvýrazněny lokality s výskytem technických památek.

Charakteristika trasy:

Stezka vede rovinatým terénem po turisticky značených komunikacích. Profil trasy není náročný, délkou je vhodnější pro cykloturisty.

Možnosti ubytování a stravování:

Úroveň stravovacích a ubytovacích služeb je nejrozsáhlejší ve městě Strakonice. Přijatelnou základnu pro účastníky cestovního ruchu vytváří i obce Katovice a Čejetice, které nabízejí stravování i ubytování (Čejetice - Country restaurant Na Králce, ubytování v soukromí; Katovice - restaurace Zvon, penzion U Vondrášků, ubytování v soukromí). Ubytování zajišťuje také penzion Bažantnice v Pracejovicích.

Popis trasy a atraktivit:

Z náměstí v Katovicích se vydáme po cyklotrase č. 1066 směrem na Pracejovice. Přibližně po 2,5 km narazíme na dopravní značku, která upozorňuje na *přírodní rezervaci Bažantnice u Pracejovic*.

V pralesovitém porostu s převahou dubu a jasanu se dochovaly památky na dřívější těžbu zlata, tzv. sejpy. Archeologové tu objevili několik zlomků pozdně středověké keramiky. Pokračujeme po hlavní komunikaci vedoucí do Strakonic, po 200 m zahneme za viaduktem vpravo. Přibližně po 300 m

spatříme již částečně zrezivělou tabuli, která nás informuje o tom, že se nacházíme v lokalitě pravěkého a středověkého rýžoviště. V *lese Hůl* se vyskytují sejpy ve dvou skupinách, byl zde nalezen železný předmět neznámého účelu, středověkého až novověkého původu. I nadále je naší orientací cyklotrasa č. 1066, ze které asi po 2 km odbočíme vpravo na zelenou turistickou značku. Ta nás přibližně po 600 m dovede k *Velkému městskému lesu* ve Strakonicích, kde se rovněž dochovaly pozůstatky těžby zlata. Zelená nás přivede až ke strakonickému nádraží, kde ji vystřídá modrá turistická značka, která nás povede po zbytek stezky (v úseku Hájská – Modlešovice orientace i pomocí cyklotrasy č. 1045). Po necelých 3 km od nádraží ve Strakonicích přijíždíme do vsi Hájská, kde projedeme podjezdem pod tratí. Vlevo se rozkládá zachované rýžoviště zlata (tzv. lokalita „Za kuchyní“), které je součástí *přírodní památky Tůně u Hájské*. Ta byla jako chráněný přírodní útvar zřízena na ploše 6,83 ha. Daří se tu především mokřadní vegetaci a obojživelníkům. Rýžoviště se zachovalo v podobě rýžování písku navršených sejpů, nepřesahujících výšku 1,5 m a doprovázených desítkami zatopených jam o průměru kolem 10 m. Zvlněné území sejpů s typickým porostem vřesu se rozprostírá až k *Modlešovicím*, kde je nejpatrnější.

Existenci sejpů tu připomíná zrezivělá informační tabule poblíž železniční zastávky. Modlešovické naleziště patří v současnosti k nejlépe prozkoumaným rýžovištím zlata v Evropě. Archeologické výzkumy prokázaly, že propírání zlatonosného písku začalo již v mladší době bronzové (9. století př.n.l.) a největšího rozmachu dosáhlo ve 13. – 14. století. Z původního rozsahu rýžoviště je zachováno 12 ha, které jsou vyhlášeny chráněným územím s charakteristickou vegetací suchomilných a bažinných rostlin. Po modré turistické značce pokračujeme přes Čejetice do 7,5 km vzdálených Mladějovic, odkud dojedeme po zpevněné komunikaci kolem Mlýnského rybníka k *lesu Michov*, kde se rovněž dochovaly pozůstatky těžby zlata. Ve zdejších sejpech byly nalezeny střepy z 12. století.

Alternativy v rámci navržené cyklotrasy:

1. Stezku si můžeme prodloužit, vydáme-li se z náměstí v Katovicích po červených značkách k Žižkovu mostu, v jehož okolí se nachází lesík s dochovanými sejpy, ve kterých archeologové objevili keramiku z 15. století. Trasa by se prodloužila o 5 km, vezmeme-li v úvahu cestu zpět do obce.
2. Z Mladějovic nepokračujeme po zpevněné komunikaci k lesu Michov, ale vydáme se po modré turistické trase k Žižkově mohyle u Sudoměře, která připomíná vítěznou bitvu husitů v roce 1420. I v okolí obce Sudoměř se dochovaly sejpy dokládající keltské a staroslovanské rýžování. Délka cyklotrasy se při této variantě nezmění.

7.2 Návrh produktu s tematikou technických památek určený mototuristům

Z hlediska automobilu jako dopravního prostředku jsou všechny památky využitelné v cestovním ruchu dostupné. Však ne všechny přístupové cesty jsou pro motoristy v ideálním stavu (např. nezpevněná komunikace k Žižkovu mostu v Dolním Poříčí či ke kamennému mostu v Řepicích). Pozitivum představuje maximální vzdálenost 1 kilometru objektů od možného zaparkování.

Navržený produkt má podobu pozvánky na výlet, v rámci které jsou společně s mapou prezentované všechny využitelné technické památky a atraktivity Strakonicka. Informace k objektům doplňují jejich vzdálenosti od centra oblasti, tj. města Strakonice, které nabízí nejlepší materiálně technickou základu na daném území. Takováto forma produktu umožňuje účastníkovi cestovního ruchu naprosto individuální organizování volného času. Návrh prospektu uvádím v příloze 12.

8 Závěr

Hlavním cílem práce bylo provedení analýzy stavu technických památek a technických atraktivit nacházejících se v oblasti Strakonicka. Na základě získaných primárních a sekundárních informací dále byly navrženy možnosti využití technických památek vhodných pro produkty cestovního ruchu.

Pro dosažení uvedeného cíle jsem si stanovila pět základních hypotéz, které se během mého šetření, analyzování a hodnocení dané problematiky potvrdily. Podnětný byl především vlastní terénní průzkum, který prokázal, že technické památky patří k nejméně využívaným atraktivitám v produktech cestovního ruchu v oblasti Strakonicka, tedy představují dosud nevyužitý potenciál tohoto území. Případný zájemce by na Strakonicku postrádal nabídku produktů s tematikou technických památek vytvořenou podniky cestovního ruchu. Dále jsem si potvrdila domněnku, že většina technických památek bude z různých důvodů v cestovním ruchu nevyužitelná. Některé technické památky Strakonicka již zanikly, ač se jednalo o skutečně výjimečné stavby po technologické i umělecké stránce. Mnohé objekty změnily svoji původní funkci, proto skutečně funkčních a v nezměněné podobě zachovaných technických památek, nadále schopných provozu a sloužících původnímu účelu je poskromnu. Památky vědy, výroby a techniky z cestovního ruchu vylučuje kromě nevyhovujícího technického stavu či nedochované technologie ve většině případech i nezájem majitelů o jejich zařazení do produktů cestovního ruchu.

V průběhu terénního šetření jsem zjistila, že objekty, dokládající technický pokrok, často navazují na atraktivitu kulturního či přírodního charakteru. Toto propojení technických a kulturních památek zhotovených lidmi se zajímavostmi vytvořenými přírodou může být z hlediska cestovního ruchu velkou předností. Produkty založené na jejich úplném či částečném sloučení umožní z pohledu účastníka cestovního ruchu komplexní zážitek.

Hlavní problém při řešení potenciální využitelnosti technických památek v cestovním ruchu spatřuji v téměř stoprocentní absenci informací o objektech s technickým významem a značení v terénu. Dosud jsou informace poskytované v rámci propagačních a informačních materiálů Strakonicka zaměřené na kulturní a přírodní památky. Cesta k využití technických památek v produktech cestovního ruchu vede tedy přes poskytování komplexních informací o všech památkách a atraktivitách daného území, dále přes vytvoření jejich terénního značení a zlepšení přístupových komunikací k některým z nich.

V duchu územní návaznosti byly zpracovány i návrhy na využití technických památek a technických atraktivit Strakonicka. Produkty s tematikou technických památek byly

s ohledem na používaný dopravní prostředek navrhnutý pro cykloturisty, pěší turisty a mototuristy. Návrhy jsou vhodné pro odbornou i laickou veřejnost (především rodiny s dětmi, senioři). Úspěch navržených produktů prezentovaných formou prospektů v přílohách práce je podmíněn propagací ze strany turistických informačních center, muzeí, vlastníků památkově chráněných objektů, zájmových spolků a jiných organizací s odpovědností za rozvoj cestovního ruchu na Strakonicku. Příležitost k propagaci nabízí i Mezinárodní dudácký festival, který se ve Strakoniciích koná každé dva roky.

Technické památky se v průběhu zpracování bakalářské práce staly trendem na trhu cestovního ruchu. Budou-li mé návrhy uvedeny do praxe, přispěje to tedy nejen k zachování cenné části národního kulturního dědictví, ale také ke zatraktivnění nabídky cestovního ruchu zkoumané oblasti.

9 Summary

This bachelor thesis aims at the problem of utilization of technical monuments in tourism. The main objective of the paper was to carry out analysis of technical monuments and places of technical interests located in the region of Strakonice. Based on the obtained primary and secondary information, possibilities of utilization of technical monuments suitable for products of tourism were further proposed.

For fulfilment of the objective I defined five basic hypotheses that were proved during my investigation, analysis and evaluation of the issue. In particular, my own field survey was helpful because it proved that the places of technical interest are the least utilized monuments in the products of tourism in the region of Strakonice, and therefore they represent the yet unutilized potential of the area. A visitor to the Strakonice region would miss the offer of products with places of technical interest created by enterprises active in the tourist industry. Also the hypothesis that most technical monuments are unutilized for various reasons was proved. Some technical monuments in the Strakonice region have already disappeared, even though these were unique structures both from the technological and the artistic point of view. Many structures have changed their original function, and that is why there are only a few technical monuments in the region that are in full operation and in an unchanged form. Technical monuments and places of technical interest are also excluded from tourism because of their unsatisfactory technical condition or unpreserved technology, as well as in many cases the lack of interest of the owners to include them into the products of tourism.

During the field survey I found out that objects documenting technical advancement are often linked to attractive places of cultural or natural character. Products based on complete or partial linking of technical monuments with local places of interest can be beneficial for the region with regards to tourism because they provide a complex experience to a tourist.

In my opinion, the main problem in solving the potential utilization of technical monuments in tourism is in almost complete absence of information about objects of technical significance and their marking in the region. At the present time, the information is provided within promotion and information materials of the Strakonice region aimed at cultural and natural monuments. Therefore, the way to use technical monuments and places of technical interest in products of tourism goes from providing complex information about all the monuments and attractive places in the region to carrying out their marking, and the improvement of access communications.

10 Seznam použitých zdrojů

Odborné publikace

1. DVOŘÁKOVÁ, E. Technické památky. In *222 technických skvostů České republiky*. 1. vydání. Praha: Kartografie Praha, 2005. ISBN 80-7011-867-9.
2. HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Jindřichův Hradec: Fakulta managementu JU v Jindřichově Hradci, 1997. 57 s. ISBN 80-7040-233-4.
3. HLUŠIČKOVÁ, H. *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I*. 1. vydání. Praha: Libri, 2002. 622 s. ISBN 80-7277-043-8.
4. HLUŠIČKOVÁ, H. *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku II*. 1. vydání. Praha: Libri, 2002. 597 s. ISBN 80-7277-044-6.
5. HLUŠIČKOVÁ, H. *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku III*. 1. vydání. Praha: Libri, 2003. 617 s. ISBN 80-7277-045-4.
6. HLUŠIČKOVÁ, H. *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I*. 1. vydání. Praha: Libri, 2004. 560 s. ISBN 80-7277-160-4.
7. HORNER, S., SWARBROOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Přeložil Jiří Rezek. Praha: Grada Publishing, 2003. 488 s. ISBN 80-247-0202-9.
8. HRABÁNKOVÁ, M., HÁJEK, T. *Management cestovního ruchu*. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta, 2002. 82 s. ISBN 80-7040-580-5.
9. JOSEF, D. *Encyklopedie mostů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 2. vydání. Praha: Libri, 2002. 553 s. ISBN 80-7277-095-0.
10. KLEMPERA, J. *Vodní mlýny v Čechách V*. 1. vydání. Praha: Libri, 2002. 235 s. ISBN 80-7277-100-0.
11. KUČA, K. *České, moravské a slezské zvonice*. 1. vydání. Praha: Libri, 1995. 302 s. ISBN 80-901579-7-1.
12. LEDNICKÝ, V. *Technické památky v cestovním ruchu*. 1. vydání. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004. 126 s. ISBN 80-248-0611-8.
13. MALÁ, V. *CESTOVNÍ RUCH (Vybrané kapitoly)*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. 83 s. ISBN 80-7079-443-7.
14. MARŠÁK, M. *Putování za technickými zajímavostmi ČSR*. Praha: Olympia, 1981. 279 s. ISBN není uveden.

15. MAZÁČ, J. *Technické kulturní památky*. 1. vydání. Ostrava: VŠB – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2003. 166 s. ISBN 80-248-0242-2.
16. NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Seznam nejohroženějších a nevyužívaných nemovitých památek v České republice*. 3. upravené vydání. Praha: Nakladatelství SPRINTER, 2003. 240 s. ISBN 80-86234-32-0.
17. NOVOTNÁ, D. *Technické památky v Čechách, na Moravě, ve Slezsku*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2004. 96 s. ISBN 80-7033-831-8.
18. RYGLOVÁ, K. *Cestovní ruch*. 1. vydání – dotisk. Brno: B.I.B.S., 2005. 67 s. ISBN 80-86575-92-6.

Odborné regionální publikace

1. BERKA, R., DOBEŠ, J., KOTLÁROVÁ, S. *Historie a současnost podnikání na Strakonicku*. 1. vydání. Žehušice: Městské knihy, 2002. 247 s. ISBN 80-902919-7-X.
2. BIRNBAUMOVÁ, A. *Volyně, Čestice, Dobruška*. 1. vydání. Praha: Vyšehrad, 1947. 31 s. ISBN není uveden.
3. KUDRNÁČ, J. *Rýžování zlata na Strakonicku: výzkum pravěkého a středověkého rýžoviště v Modlešovicích*. 1. vydání. Strakonice: Muzeum středního Pootaví, 1981. 36 s. ISBN není uveden.
4. KUNCIPÁL, K., KARASOVÁ, J. *Katovice: Historie a současnost*. 1. vydání. [Strakonice?]: obec Katovice, 2001. 48 s. ISBN není uveden.
5. MICHÁLEK, J. *Památky Strakonicka ze země a ze vzduchu*. 1. vydání. Strakonice: Muzeum středního Pootaví, 2003. 198 s. ISBN 80-239-0694-1.
6. MICHÁLEK, J., FRÖHLICH, J. *Archeologické nemovité památky v okrese Strakonice*. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeské muzeum, Strakonice: Muzeum středního Pootaví, 1979. 84 s. ISBN není uveden.
7. *Strakonicko: Vlastivědný a národopisný sborník Šumavského podhůří*. Strakonice: Musej. spol. Měst. Dykova musea, 1935. roč. 1, č. 4, s. 126 – 127.
8. ŠPECIÁN, M. *Mlynářství na Strakonicku*. 1. vydání. Strakonice: Muzeum středního Pootaví, 1983. 19 s. ISBN není uveden.
9. ŠPECIÁN, M. *Nemovité kulturní památky okresu Strakonice*. 1. vydání. Strakonice: Muzeum středního Pootaví, 1987. 73 s. ISBN není uveden.

Odborné články

1. HESKOVÁ, M., GEHINOVÁ, B. Využití technických památek v produktech cestovního ruchu. *C.O.T. Business*, 2005, 7/8, Příloha.
2. JASIUK, J. Teoretický a praktický pojem technické památky. *Rozpravy NTM Praha „Ochrana technických památek“*, 1967, č. 27, s. 95-100.
3. KUDELA, L., LEDNICKÝ, V. Úloha technických památek v rozvoji českého cestovního ruchu. *Ekonomická revue cestovního ruchu*, 2002, roč. 35, č. 3, s. 152-161.
4. ŘÍHOVÁ, I. Nejstarší a jedinečný dochovaný vodní mlýn v Čechách najdete nedaleko od Strakonice. *Zpravodaj města Strakonice*, 2005, roč. 7, září.

Elektronické zdroje

1. Česká vydavatelská pro internet. *Města a obce online: Strakonice (kraj Jihočeský kraj, okres Strakonice): Správní obvod obce s rozšířenou působností* [online]. c1996-2005, poslední revize 23.3.2006 [cit.2006-03-23]. Dostupné z: <http://www.mesta.obce.cz/obce_orp.asp?zujorp=550787>.
2. Český statistický úřad. *Kraje a správní obvody obcí s rozšířenou působností v ČR k 1.1.2003* [online]. c2006, [cit.2006-03-16]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/BDC53FAE11276D38C1256F250028B6E6/\\$File/administrative_cr.jpg](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/BDC53FAE11276D38C1256F250028B6E6/$File/administrative_cr.jpg)>.
3. FATKOVÁ, Jitka. *Dotazníkové šetření Strakonice* [online]. České Budějovice: Jihočeská centrála cestovního ruchu, 22.11.2005 11:27; [cit.2006-02-13]. Osobní komunikace.
4. Jihočeská centrála cestovního ruchu. *Pivovar Nektar* [online]. c2003-2005, [cit.2006-02-26]. Dostupné z: <<http://www.jiznicechy.cz/docs/cz/pivste6.xml>>.
5. *Kněží hora u Katovic* [online]. c1999, poslední revize 15.4.2006 [cit.2006-03-02]. Dostupné z: <http://web.quick.cz/v_hrdlicka/obsah/zajimav/k_hora.htm>.
6. MALOTA, Robert., ROUBAL, Miloš. *1. reportáž: Vodní mlýn v Hoslovicích* [CD-ROM]. Strakonice: Strakonická Televize, 34. týden 2005 [cit.2006-02-25].
7. Městský úřad Strakonice. *STRAKONICE A OKOLÍ - oficiální informační systém* [online]. c2006, poslední revize 15.4.2006 [cit.2006-03-23]. Dostupné z: <<http://www.strakonice.net/turista/default.asp>>.
8. Ministerstvo dopravy ČR. Ministerstvo informatiky ČR. *IDOS - Jízdní řády* [online]. c1997-2006, poslední revize 15.4.2006 [cit.2006-04-10]. Dostupné z: <<http://jizdnirady.atlas.cz/JRCis.asp>>.

9. *MonumNet* [databáze online]. Praha: Národní památkový ústav, 2005 [cit.2005-05-12]. Dostupné z URL <<http://monumnet.npu.cz/pamfond/hledani.php>>. Seznam nemovitých památek.
10. Muzeum středního Pootaví Strakonice. *Stálé expozice* [online]. c2003, poslední revize 15.4.2006 [cit.2006-03-16]. Dostupné z: <http://www.muzeum.strakonice.cz/index_cze.php>.
11. Obecní úřad Drážov. *Dobrš. Kváskovice. Zálesí* [online]. poslední revize 9.4.2006 [cit.2006-02-11]. Dostupné z: <<http://www.obecdrazov.pc.cz/>>.
12. *Penzion Kubešův mlýn - Jižní Čechy* [online]. poslední revize 15.4.2006 [cit.2006-02-20]. Dostupné z: <<http://www.penzion-kubesuvmlyn.cz/index.html>>.
13. *REGISTR STAVEBNÍCH DĚL-DAZABÁZE OBJEKTŮ A AUTORŮ* [databáze online]. Praha: Výzkumné centrum průmyslového dědictví ČVUT; Praha: Ústav dějin architektury a umění FA ČVUT, c2003-2005 [cit.2005-12-19]. Dostupné z URL <<https://registr.cvut.cz/registr/>>. Databáze objektů okresu Strakonice.
14. *Strakonice - statnisprava.cz* [online]. c2000-2006, [cit.2006-02-11]. Dostupné z: <<http://www.statnisprava.cz/ebe/ciselniky.nsf/i/550787>>.
15. *Tiscali mapy* [online]. c2000-2006, poslední revize 15.4.2006 [cit.2006-03-14]. Dostupné z: <<http://mapy.tiscali.cz/kilometraz/kilometraz.php>>. Vzdálenost obcí od města Strakonice.

Kartografické zdroje

1. *Strakonicko, Blatensko: cykloturistická mapa 1:70 000*. 1. vydání. Praha: Kartografie Praha, 2005. ISBN 80-7011-851-2.
2. *Strakonicko - Pootaví - cykloturistická mapa 1:55 000*. Aktualizace 2005/06. České Budějovice: MCU vydavatelství Unios. ISBN 80-7339-058-2.
3. *Střední Povltaví: turistická mapa 1:100 000*. 1. vydání. Praha: Kartografie Praha, 2004. ISBN 80-7011-769-9.

Propagační materiály

1. propagační materiály ČZ a.s.
2. propagační materiály města Strakonice
3. propagační materiály Muzea středního Pootaví Strakonice
4. propagační materiály obce Dobrš

Ostatní zdroje

1. DVOŘÁKOVÁ, E. *Památky vědy, výroby a techniky*. Praha: 1996. 8 s. Podklady k přednášce. Autorka vede agendu technických památek Národního památkového ústavu v Praze.
2. HESKOVÁ, M. a kol. *Závěrečná zpráva projektu WB-07-04: Technické památky v produktech cestovního ruchu*. Tábor: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra cestovního ruchu, leden 2006. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“ a financován MMR ČR.
3. ŠITTLER, E. *Seznam technických památek správního obvodu obce Strakonice*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra cestovního ruchu v Táboře. Seznam byl zpracován v rámci řešení projektu WB-07-04: Technické památky v produktech cestovního ruchu.
4. Zákon č. 22/1958 Sb. ze dne 17. dubna 1958 o kulturních památkách.
5. Zákon č. 20/1987 Sb. ze dne 30. března 1987 o státní památkové péči.

11 Seznam příloh

1. Příloha: Prvotní seznam technických památek Strakonicka
2. Příloha: Konečný seznam technických památek a atraktivit Strakonicka
3. Příloha: Mapa Strakonicka
4. Příloha: Poloha Strakonicka v rámci krajů České republiky
5. Příloha: Kategorizace technických památek a atraktivit Strakonicka z hlediska výrobního odvětví
6. Příloha: Pravěká a středověká rýžoviště zlata na Strakonicku
7. Příloha: Rýžoviště zlata u Modlešovic
8. Příloha: Ubytovací a stravovací zařízení na Strakonicku
9. Příloha: Návrhy naučných cyklotras
10. Příloha: Návrh prospektu Naučné cyklotrasy „Svědci technického pokroku“
11. Příloha: Návrh prospektu Naučné cyklotrasy „Technické skvosty Šumavského podlesí“
12. Příloha: Návrh produktu s tematikou technických památek určený mototuristům

Příloha 1 **Prvotní seznam technických památek Strakonicka**

Pořadí	Název sídla s technickou památkou	Název technické památky	Památkově chráněný objekt
1	CEHNICE	silniční most	KP
2	CEHNICE	špýchar při čp.104	KP
3	ČESTICE	kašna	KP
4	DOBRŠ	zvony v kostele sv.Jana a Pavla	KP (kostel)
5	DOLNÍ POŘÍČÍ	Dolnopoříčský mlýn	
6	DOLNÍ POŘÍČÍ	silniční most, tzv. Žižkův	KP
7	HÁJSKÁ	rýžoviště zlata	KP, AP
8	HORNÍ POŘÍČÍ	Šebestovský mlýn	
9	HOSLOVICE	vodní mlýn	KP
10	KALENICE	sýpka při čp.1	KP
11	KATOVICE	těžba grafitu	
12	KATOVICE	Katovický mlýn	
13	KATOVICE	rýžoviště zlata (lesík Z od obce)	AP
14	KATOVICE	rýžoviště zlata (Obecní les)	AP
15	KATOVICE - LIBOČ	mlýn Hamr na Kolčavě	
16	KOZLOV	vodní mlýn	
17	MALENICE	hamr při čp.70	KP
18	MILONOVICE	zájezdní hostinec čp.4	KP
19	MILONOVICE	sýpka	KP
20	MLADĚJOVICE	rýžoviště zlata (les Michov)	AP
21	MODLEŠOVICE	rýžoviště zlata	KP, AP
22	NIŠOVICE	vodní mlýn Seberův čp.33	KP
23	PRACEJOVICE	rýžoviště zlata (les Hůl)	KP, AP
24	PRACEJOVICE	špýchar při čp.17	KP
25	PŘEDNÍ ZBOROVICE	silniční most	KP
26	ŘEPICE	Dolejší mlýn	
27	ŘEPICE	Hořejší mlýn	
28	ŘEPICE	most	KP
29	ŘEPICE	špýchar	KP
30	STRAKONICE	rýžoviště zlata (les Bažantnice)	KP, AP
31	STRAKONICE	zámecká sýpka	KP
32	STRAKONICE	zbrojovka	
33	STRAKONICE	rýžoviště zlata (Velký městský les)	AP
34	STŘELA	špýchar	KP
35	STŘELSKÉ HOŠTICE	vodní mlýn	
36	STŘELSKOHOŠTICKÁ LHOTA	špýchar při čp.26	KP
37	STŘELSKOHOŠTICKÁ LHOTA	špýchárek při čp.3	KP
38	SUDOMĚŘ	rýžoviště zlata	KP, AP
39	ŠTĚCHOVICE	kontribuční sýpka	KP
40	ŠTĚKEN	vodní mlýn	
41	TAŽOVICE	most se sochou sv. J. Nepomuckého	KP
42	VELKÁ TURNÁ	vodní mlýn čp.43	KP
43	VOLYNĚ	pivovary	
44	ZÁLESÍ	býv.vápenka	KP
45	ZECHOVICE	špýchar při čp.13	KP
46	ZECHOVICE	býv.kovárna čp.40	KP

Pozn. KP - kulturní památka, AP - archeologická památka

Zdroj: Seznam technických památek Strakonicka (projekt WB 07-04), Ústřední seznam kulturních památek, publikace "Archeologické nemovité památky v okrese Strakonice"

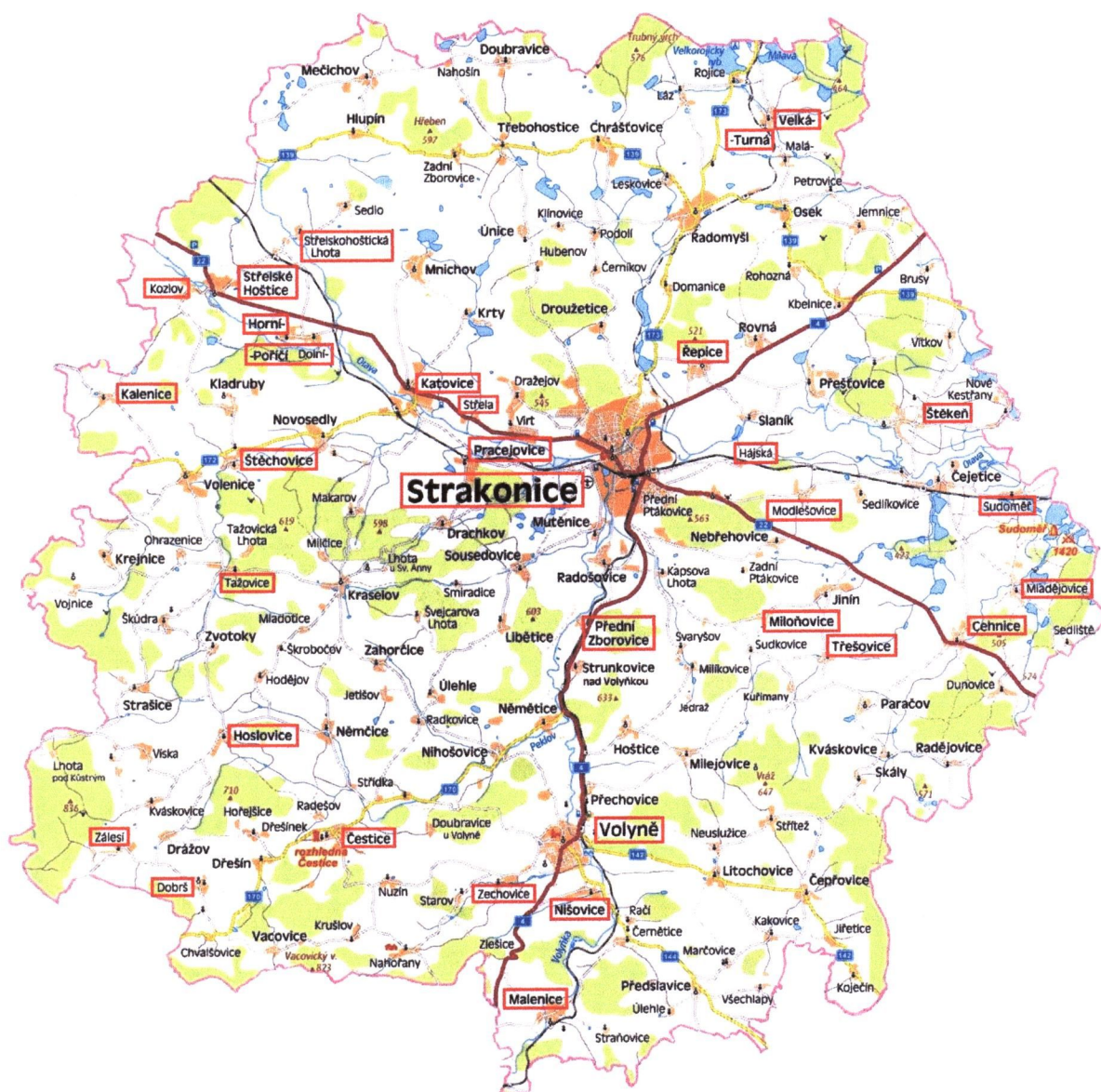
Příloha 2 Konečný seznam technických památek a atrakтивit Strakonicka

Pořadí	Název sídla s technickou památkou	Název technické památky	Památkově chráněný objekt
1	CEHNICE	silniční most	KP
2	ČESTICE	kašna	KP
3	ČESTICE	Pamětní síň v zámku	KP (zámek)
4	DOBRŠ	zvony v kostele sv.Jana a Pavla	KP (kostel)
5	DOLNÍ POŘÍČÍ	Dolnopoříčský mlýn	
6	DOLNÍ POŘÍČÍ	silniční most, tzv. Žižkův	KP
7	HÁJSKÁ	rýžoviště zlata	KP, AP
8	HORNÍ POŘÍČÍ	Kubešův mlýn (dříve Šebestovský)	
9	HOSLOVICE	vodní mlýn čp.36	KP
10	KALENICE	sýpka při čp.1	KP
11	KATOVICE	těžba grafitu	
12	KATOVICE	Katovický mlýn	
13	KATOVICE	rýžoviště zlata (lesík Z od obce)	AP
14	KATOVICE	rýžoviště zlata (Obecní les)	AP
15	KATOVICE - LIBOČ	mlýn Hamr na Kolčavě	
16	KOZLOV	vodní mlýn	
17	MALENICE	hamr při čp.70	KP
18	MILONOVICE	zájezdni hostinec čp.4	KP
19	MILONOVICE	sýpka	KP
20	MLADĚJOVICE	rýžoviště zlata (les Michov)	AP
21	MODLEŠOVICE	rýžoviště zlata	KP, AP
22	NIŠOVICE	vodní mlýn Seberův čp.33	KP
23	PRACEJOVICE	rýžoviště zlata (les Hůl)	KP, AP
24	PRACEJOVICE	špýchar při čp.17	KP
25	PŘEDNÍ ZBOROVICE	silniční most	KP
26	ŘEPICE	Hořejší mlýn	
27	ŘEPICE	most	KP
28	ŘEPICE	špýchar	KP
29	STRAKONICE	rýžoviště zlata (les Bažantnice)	KP, AP
30	STRAKONICE	zámecká sýpka	KP
31	STRAKONICE	zbrojovka (dnes ČZ a.s.)	
32	STRAKONICE	Muzeum středního Pootaví (areál hradu)	NKP (hrad)
33	STRAKONICE	pivovar	
34	STRAKONICE	tex.výroba fezů (dnes Tonak a.s.)	
35	STRAKONICE	rýžoviště zlata (Velký městský les)	AP
36	STRAKONICE	voroplavba	
37	STRAKONICE	Síň tradic ČZ a.s.	
38	STŘELA	špýchar	KP
39	STŘELSKÉ HOŠTICE	vodní mlýn	
40	STŘELSKOHOŠTICKÁ LHOTA	špýchárek při čp.3	KP
41	SUDOMĚŘ	rýžoviště zlata	KP, AP
42	ŠTĚCHOVICE	kontribuční sýpka	KP
43	ŠTĚKEN	vodní mlýn	
44	TAŽOVICE	most se sochou sv. J. Nepomuckého	KP
45	TŘEŠOVICE	býv. cihelna	
46	VELKÁ TURNÁ	vodní mlýn čp.43	KP
47	VELKÁ TURNÁ	špýchar čp.17	
48	VOLYNĚ	pivovary	
49	ZÁLESÍ	býv.vápenka	KP
50	ZECHOVICE	špýchar při čp.13	KP
51	ZECHOVICE	býv.kovárna čp.40	KP

Pozn. NKP - národní kulturní památka, KP - kulturní památka, AP - archeologická památka

Zdroj: Vlastní šetření a literární prameny uvedené ve zdroji Přílohy 1

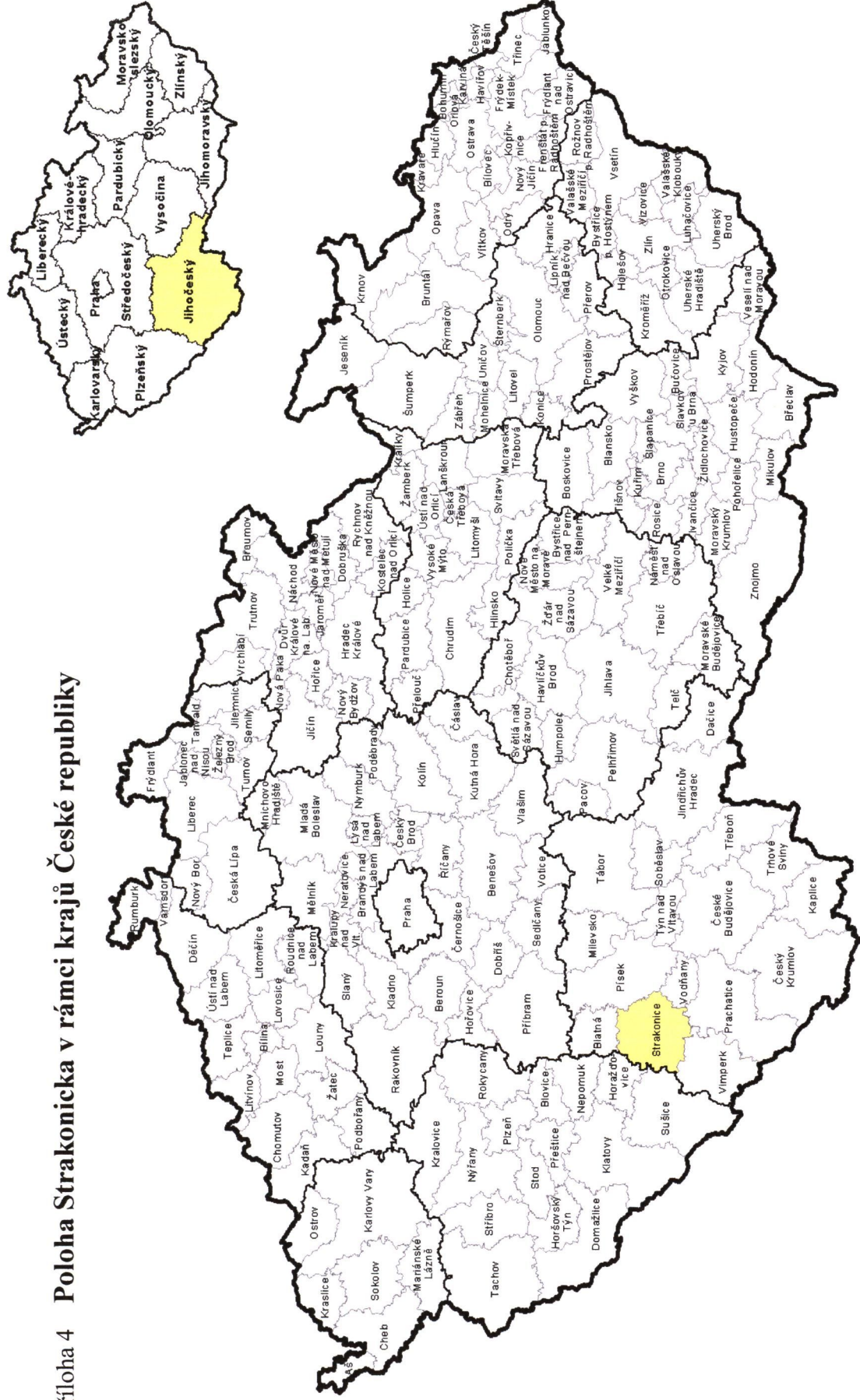
Příloha 3 Mapa Strakonicka

Pozn. Červeně znázorněny obce, ve kterých se vyskytují technické památky či atraktivita.

Zdroj: Propagační materiál Městského informačního centra ve Strakoniciích

Příloha 4 Poloha Strakonicka v rámci krajů České republiky

Pozn. Vlastní úprava mapy dostupné na:

[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/BDC53FAE11276D38C1256F250028B6E6/\\$File/administrative_čr.jpg](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/BDC53FAE11276D38C1256F250028B6E6/$File/administrative_čr.jpg), 16.3.2006

Kategorizace technických památek a atraktivit Strakonicka z hlediska výrobního odvětví

Tabulka č. 1 Technické památky pro zpracování zemědělských produktů

Název sídla s technickou památkou	Název technické památky	Památkově chráněný objekt
DOLNÍ POŘÍČÍ	Dolnopoříčský mlýn	
HORNÍ POŘÍČÍ	Šebestovský mlýn	
HOSLOVICE	vodní mlýn čp. 36	KP
KATOVICE	Katovický mlýn	
KATOVICE - LIBOČ	mlýn Hamr na Kolčavě	
KOZLOV	vodní mlýn	
NIŠOVICE	vodní mlýn Seberův čp. 33	KP
ŘEPICE	Hořejší mlýn	
STŘELSKÉ HOŠTICE	vodní mlýn	
ŠTĚKEŇ	vodní mlýn	
VELKÁ TURNÁ	vodní mlýn čp. 43	KP
KALENICE	sýpka při čp. 1	KP
MILONOVICE	sýpka	KP
PRACEJOVICE	špýchar při čp. 17	KP
ŘEPICE	špýchar	KP
STRAKONICE	zámecká sýpka	KP
STŘELA	špýchar	KP
STŘELSKOHOŠTICKÁ LHOTA	špýchárek při čp. 3	KP
ŠTĚCHOVICE	kontribuční sýpka	KP
VELKÁ TURNÁ	špýchar čp. 17	
ZECHOVICE	špýchar při čp. 13	KP
STRAKONICE	pivovar	
VOLYNĚ	pivovary	

Pozn. KP – kulturní památka

Tabulka č. 2 Technické památky a pozůstatky těžby surovin

Název sídla s technickou památkou	Charakteristika technické památky	Památkově chráněný objekt
HÁJSKÁ	rýžoviště zlata	KP, AP
KATOVICE	rýžoviště zlata (lesík Z od obce)	AP
KATOVICE	rýžoviště zlata (Obecní les)	AP
MLADĚJOVICE	rýžoviště zlata (les Michov)	AP
MODLEŠOVICE	rýžoviště zlata	KP, AP
PRACEJOVICE	rýžoviště zlata (les Hůl)	KP, AP
STRAKONICE	rýžoviště zlata (les Bažantnice)	KP, AP
STRAKONICE	rýžoviště zlata (Velký městský les)	AP
SUDOMĚŘ	rýžoviště zlata	KP, AP
KATOVICE	těžba grafitu	

Pozn. KP – kulturní památka, AP – archeologická památka

Tabulka č. 3 Dopravní technické památky

Název sídla s technickou památkou	Charakteristika technické památky	Památkově chráněný objekt
CEHNICE	silniční most	KP
DOLNÍ POŘÍČÍ	silniční most, tzv. Žižkův	KP
PŘEDNÍ ZBOROVICE	silniční most	KP
ŘEPICE	most	KP
TAŽOVICE	most se sochou sv. J. Nepomuckého	KP
STRAKONICE	voroplavba	
MILOŇOVICE	zájezdní hostinec čp. 4	KP

Pozn. KP – kulturní památka

Tabulka č. 4 Technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě

Název sídla s technickou památkou	Charakteristika technické památky	Památkově chráněný objekt
MALENICE	hamr při čp. 70	KP
STRAKONICE	zbrojovka (dnes ČZ a.s.)	
ZECHOVICE	býv.kovárna čp. 40	KP

Pozn. KP – kulturní památka

Tabulka č. 5 Technické památky ostatní výroby

Název sídla s technickou památkou	Charakteristika technické památky	Památkově chráněný objekt
STRAKONICE	tex.výroba fezů (dnes Tonak a.s.)	
TŘEŠOVICE	býv.cihelna	
ZÁLESÍ	býv.vápenka	KP

Pozn. KP – kulturní památka

Tabulka č. 6 Vodohospodářské technické památky

Název sídla s technickou památkou	Charakteristika technické památky	Památkově chráněný objekt
ČESTICE	kašna	KP

Pozn. KP – kulturní památka

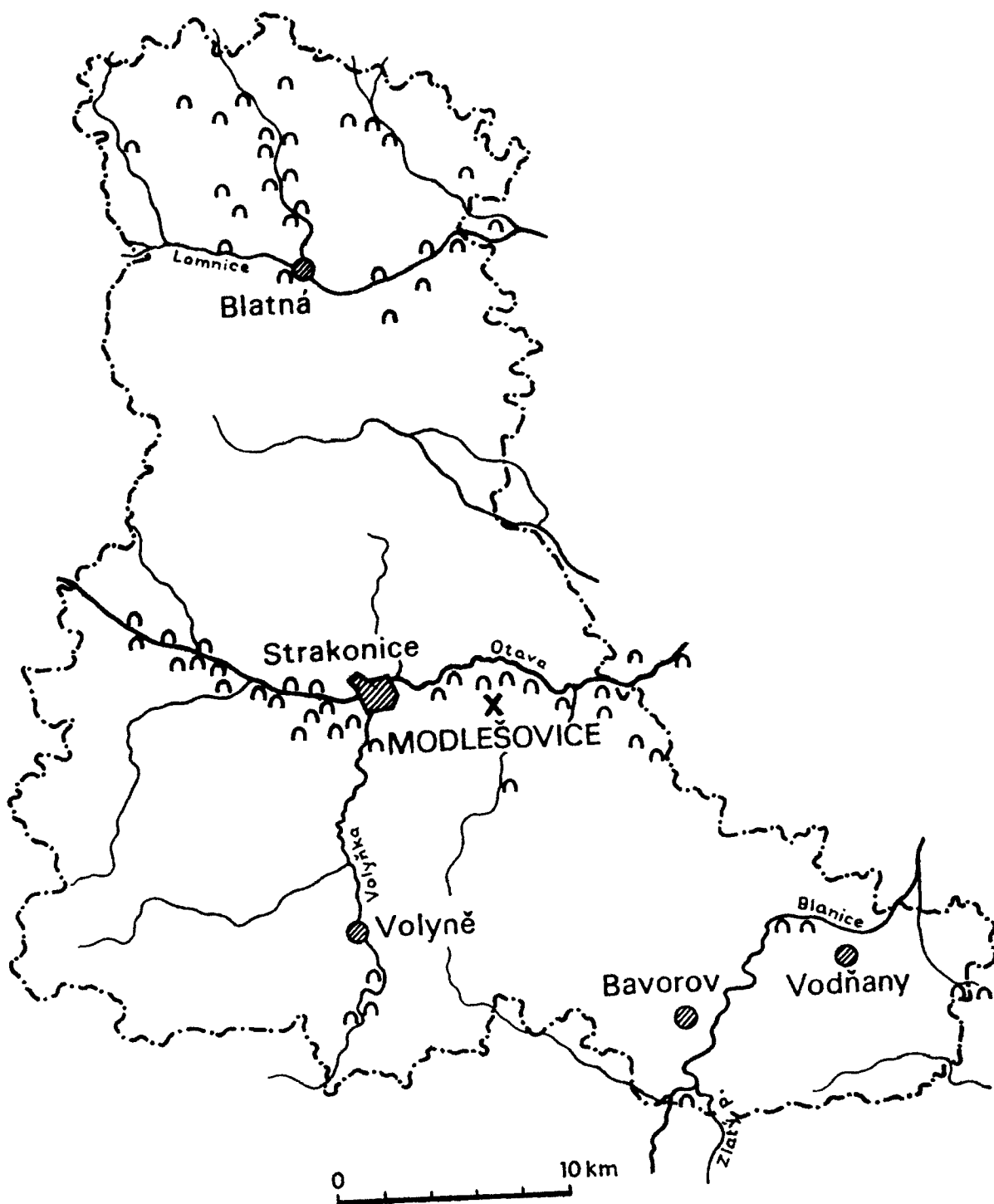
Tabulka č. 7 Jiné technické památky stavebního charakteru

Název sídla s technickou památkou	Charakteristika technické památky	Památkově chráněný objekt
ČESTICE	Pamětní síň v zámku	KP (zámek)
DOBRŠ	zvony v kostele sv. Jana a Pavla	KP (kostel)
STRAKONICE	Muzeum středního Pootaví (areál hradu)	NKP (hrad)
STRAKONICE	Síň tradic ČZ a.s. (dřívější zbrojovka)	

Pozn. NKP – národní kulturní památka, KP – kulturní památka

Zdroj: Konečný seznam technických památek a atraktivit Strakonicka (Příloha 2)

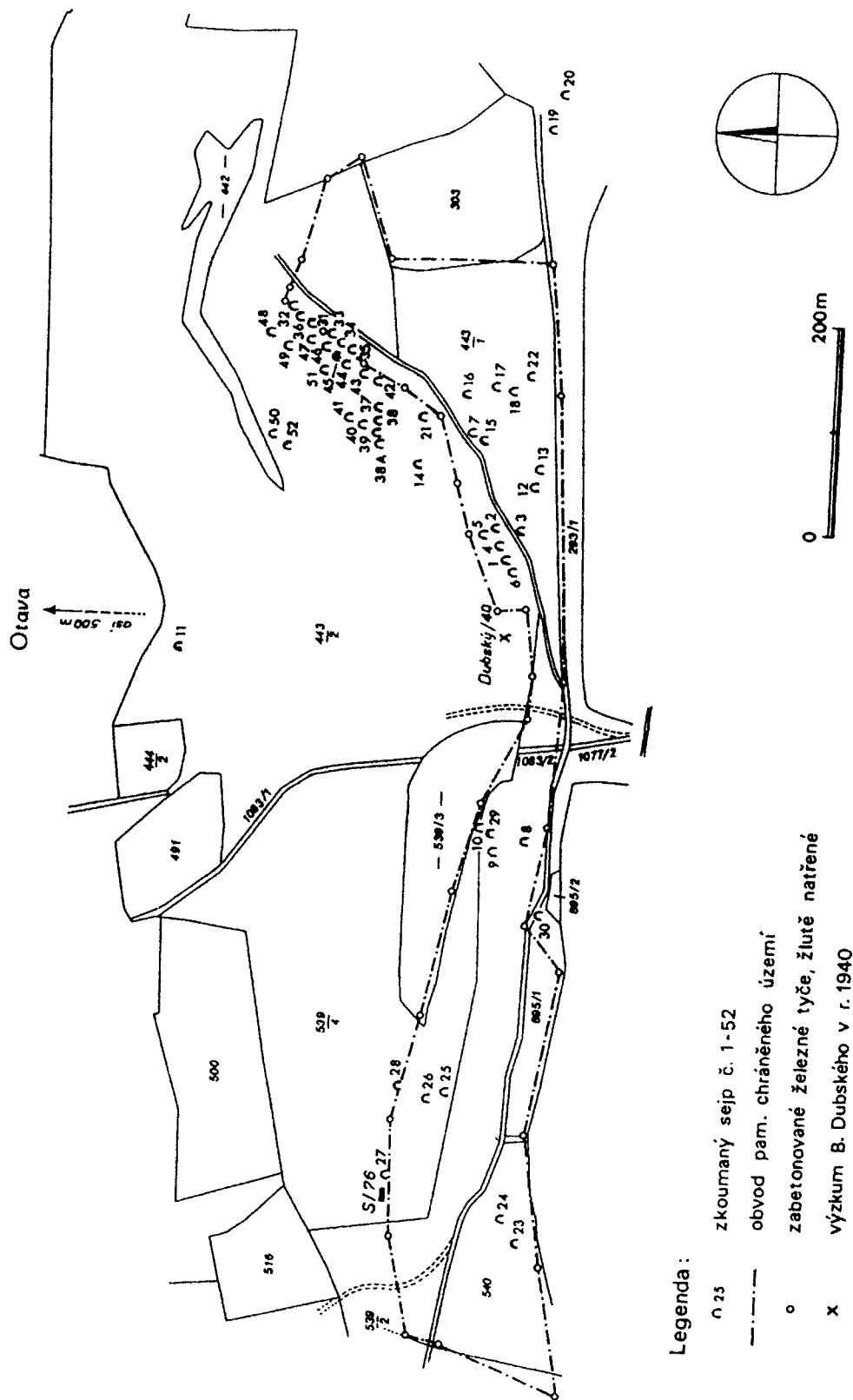
iloha 6 **Pravěká a středověká rýžoviště zlata na Strakonicku**

Pozn. Mapa zobrazuje bývalý okres Strakonice.

Zdroj: KUDRNÁČ, J. *Rýžování zlata na Strakonicku: výzkum pravěkého a středověkého rýžoviště v Modlešovicích*, 1981, s.7

Příloha 7 Rýžoviště zlata u Modlešovic

Zdroj: KUDRNÁČ, J. Rýžování zlata na Strakonicku: výzkum pravěkého a středověkého rýžoviště v Modlešovicích, 1981, s. 9

Ubytování a stravování na Strakonicku

*Accommodation and boarding facilities
in the Strakonice region*

*Unterkunft und Gastronomie im Gebiet
Strakonice*

S
T
R
A
K
O
N
I
C
E

STRAKONICE - Stravování

Cukrárna (C), čajovna (Č), kavárna (K)

Název zařízení	Adresa	Telefon	Email, internet.stránky
Hvězda (C)	Obchodní centrum Hvězda	728 746 510	caj@quick.cz
Karolina (C)	Lidická 157	383 324 558	
Inspirace (Č)	Na Ohradě 31	383 323 300	
Pohoda (Č, K)	Velké náměstí 44	383 323 200	
Kafičko (K)	Palackého náměstí 102	383 326 258	
Vesna (K)	Na Stráži 265	602 131 344	

STRAKONICKO – Stravování, Ubytování

Restaurace

Název zařízení	Adresa	Telefon	Email, internet.stránky
Lidový dům Myslivna	Čestice čp.30 Nový Dražejov	383 396 221	

Penzion

Název zařízení	Adresa	Telefon	Email, internet.stránky
Penzion Kubešův mlýn	Horní Poříčí čp. 19	383 399 805 603 511 957	www.penzion-kubesuvmlyn.cz
Slunce, seno, penzion	Hoštice u Volyně čp. 68	383 373 851 728 087 044	hosticeuvolyne@centrum.cz
Na Zámostí	Na Zámostí 15, Malenice	604 588 641 603 476 877	
Penzion „U Vondrášků“	Katovice	604 913 533	

Ubytování v soukromí

Název zařízení	Adresa	Telefon	Email, internet.stránky
U Krkovičky	Čejetice	383 393 043 777 206 722	

Kempy

Název zařízení	Adresa	Telefon	Email, internet.stránky
Kemp Bavorov ATC Milavý	Na Drahách, Bavorov Velká Turná	383 390 437 606 690 391 383 392 132	ou.velkaturna@worldonline.cz
Kemp Milavý	Velká Turná	603 434 061 383 392 556	milavy@milavy.cz www.milavy.cz
Kemp Luhy - Milavý	Velká Turná 78	606 484 580 383 392 504	kemp.Luhy-milavy@quick.cz
Tábořiště u hasičů - Milavý	Velká Turná	603 926 417	

Zdroj: Vlastní šetření a <http://www.strakonice.net/turista/default.asp>, 23.3 2006

Příloha 9 Návrhy naučných cyklotras

Naučná cyklotrasa „Svědci technického pokroku“
Naučná cyklotrasa „Zlatonosné Pootaví“

Naučná cyklotrasa „Technické skvosty Šumavského podlesí“
Alternativy k naučné cyklotrase „Zlatonosné Pootaví“

Zdroj: Strakonicko - Pootaví - cykloturistická mapa 1:55 000, 2005/06.

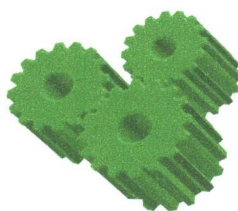
Návrh prospektu Naučné cyklotrasy „Svědci technického pokroku“

POZVÁNKA NA VÝLET ZA
TECHNICKÝMI PAMÁTKAMI
NA STRAKONICKO

NAUČNÁ
CYKLOTRASA

„SVĚDCI
TECHNICKÉHO
POKROKU“

Pozn. Vlastní práce autora

Návrh prospektu

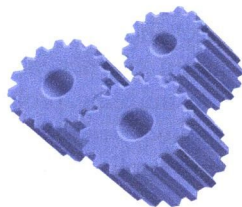
Naučné cyklotrasy „Technické skvosty Šumavského podlesí“

POZVÁNKA NA VÝLET ZA
TECHNICKÝMI PAMÁTKAMI
NA STRAKONICKO

NAUČNÁ
CYKLOTRASA

„TECHNICKÉ SKVOSTY
ŠUMAVSKÉHO
PODLEŠÍ“

Pozn. Vlastní práce autora

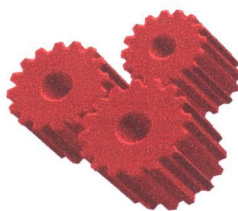
Návrh produktu s tematikou technických památek určený mototuristům

POZVÁNKA NA VÝLET ZA
TECHNICKÝMI PAMÁTKAMI
NA STRAKONICKO

STRAKONICKO

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Pozn. Vlastní práce autora

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
knihovna katedry CR - ZF

Rozsah práce:

30 - 40 stran

Rozsah příloh:

dle potřeby

Forma zpracování bakalářské práce:

tištěná

Seznam odborné literatury:

Novotná, D. a kol.: Technické památky v Čechách, na Moravě, ve Slezsku. Praha: Olympia, 2004.
Lednický, V.: Technické památky v cestovním ruchu. VŠB Ostrava, 2004.
Maršák, M.: Putování za technickými památkami. Praha: Olympia, 1981.
Flašková, Z.: Kouzlo jižních Čech. České Budějovice: Kopp, 2003.
Josef, D.: Encyklopedie mostů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Libri, 2002.
Hörner, S., Swarbrooke, J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času. Praha: Grada, 2003.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
Katedra cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce:

15. března 2005

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. dubna 2006

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
studijní oddělení
VANČUROVA 2904 390 01 TÁBOR

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 15. března 2005

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Využití technických památek v cestovním ruchu ve vybraném regionu“ vypracovala samostatně na základě vlastních poznatků, studií odborných pramenů, vlastního primárního šetření ve vybrané lokalitě a za odborného vedení vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Marie Heskové, CSc. Použitou literaturu a jiné podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu použitých zdrojů.

Práce je vyhotovena ve třech výtiscích a jedenkrát v elektronické podobě na CD.

V Táboře dne 15. dubna 2006

.....
Lada Bakrlíková